

test: Bästa byggkniven
i vått och torrt utsedd

Brusten planka
orsakade dödsstörtning

BYGGNADS arbetaren

VINNARE
TIDSKRIFTSPRISET 2009

Vem bestämmer
över kranen?

VALET 2010

– detta vill partierna
i frågorna som rör dig

Snickaren
Patrik Andersson:
"Företaget har
fulla orderböcker
flera år framåt"

30

kilometer tuff terrängbana
består det stundande
Lidingöloppet av. Läs
Anders Szalkais tips och
övervinn backarna.

NU VÄNDER DET

Alla kurvor i byggbranschen pekar åt rätt håll inför hösten

NUMMER 10 | AUGUSTI 2010 | www.byggnadsarbetaren.se

MORAKNIV[®]

Craftline TopQ Flexkniv

Med tunnt böjbart blad i rostfritt stål

Fler specialknivar ur
Craftline-serien finns på
www.moraofsweden.se.

Made in Sweden

MORAKNIV[®] är ett i Sverige registrerat varumärke och har
använts för knivar från Mora of Sweden,
tidigare KJ Eriksson och Frosts Knivfabrik, sedan 1891.
Köp originalet.

- Funktion
- Kvalitet
- Komfort

Kontakta oss så berättar vi mer
om arbetskläderna man trivs i.

WORKSAFE

Tel 0200 811 000
www.procurator.se

procurator

MOT BÄTTRE TIDER

16-21 Inför hösten 2010 ser byggarbetsmarknaden betydligt mer hoppfull ut än vid samma tidpunkt för ett år sedan. Allt fler får jobb och det spås till och med bli arbetsbrist. Byggnadsarbetaren har besökt en arbetsplats i centrala Göteborg, där byggnadsarbetarna inte är rädda för att stå utan jobb.

10-11 BYGGNYTT

Snickare vann flera års strid mot Skanska

22-25 BILDREPORTAGE

Är byggsemestern i juli på väg att försvinna?

Fotografen André de Loisted har träffat sommarjobbarna.

26-29 REPORTAGE

Ökade krav på radiostyrning upprör kranförare

Flens byggmaskiner AB anses ledande i utvecklingen.

30-33 VAL 2010

Rot-avdrag och sjukpenning

Byggnadsarbetaren synar partiernas ståndpunkter i frågorna som angår dig.

37-39 TEST

Greppet avgjorde skarp knivduell

40-41 EFTER JOBBET

"Träna på att våga skjuta ifrån steget och att hitta en mjukhet i löpningen även utför."

Löpningsexperten Anders Szalkai tipsar om hur du slår ditt personliga rekord i det tuffa Lidingöloppet.

16-21

ANNA-LENA LUNDQVIST

På Hökerum Bygg i Göteborg, där Stig Börjesson arbetar, märker man tydligt av den uppåtgående trenden. Orderböckerna är fulltecknade.

22-25

ANDRÉ DE LOISTED

26-29

ANDERS LINDH

Möt arbetarna som väljer bort semestern i juli.

Kranföraren ska själv bestämma körsätt, anser Mikael Reinell.

- 4 BODSNACK** "Alla i Byggnads är inte röda."
- 8 SJU FRÅGOR** Han satte tidernas bästa startelva.
- 9 BILDEN** Fler bidrag i porträttävlingen.
- 34 GREJER & GREPP** Färgskrapan som värmer.
- 42 RECENSION** Grym spaning i Hollywood.
- 43 BILDKRYSET** Alltid i Byggnadsarbetaren.

MISSA INTE!
Sveriges nya förbunds-kapten utsedd, s. 8.

REDAKTIONEN:

 CENNETH NIKLASSON reporter 08-728 49 76 ● 070-607 56 92 c.n@byggnadsarbetaren.se	 KATARINA CONNHEIM reporter, arbetsmarknad 08-728 49 87 ● 070-627 60 84 k.c@byggnadsarbetaren.se	 JENNY BERGGREN reporter, arbetsrätt 08-728 49 72 ● 070-664 49 00 j.b@byggnadsarbetaren.se	 KENNETH PETTERSSON chefredaktör, ansv. utgivare 08-728 49 70 ● 070-607 56 97 k.p@byggnadsarbetaren.se	 NINA CHRISTENSEN reporter, webbansvarig 08-728 49 69 ● 070-246 87 06 n.c@byggnadsarbetaren.se	 JOHAN SJÖHOLM redaktionssekreterare 08-728 49 79 ● 070-651 62 59 j.s@byggnadsarbetaren.se	 MARGITE FRANSSON reporter, arbetsmiljö 08-728 49 74 ● 070-607 56 89 m.f@byggnadsarbetaren.se	 PETER ÖNNESTAM layoutansvarig 08-728 49 77 ● 070-280 25 35 p.o@byggnadsarbetaren.se	 KARIN DERLAND layout 08-728 49 77
---	--	--	--	--	---	---	--	---

FRÅGAN

Har du märkt av en bättre konjunktur?

Se reportaget på s. 16–21

Sven-Egon Lundström, 63 år, snickare, Lillsjöhögen:

Jämfört med 90-talet så har det varit väldigt bra. Vi har inte märkt av någon kris. Det verkar positivt just nu, om det beror på valet och att det är valfläsk som blir byggjobb, det vet man ju inte.

Kenneth Westman, 63 år, armerare, Dala Järna:

Nej. Jag har sökt en massa jobb, jag har gått utan i 300 dagar. Bemanningsföretagen skulle väcka, de tar in folk och slipper den sociala delen, när de inte behövs längre får de gå på direkten.

John Wallin, 20 år, betongarbetare, Rohnäs, Norrbotten:

Jag har haft jobb hela tiden. Jag gick ut bygglinjen förra året och var arbetslös i en månad, sedan fick jag jobb hos NCC. Vi har byggt i gruvan i Gällivare. Jag fortsätter hos NCC tills jag blir fullbetald.

Mona Sahlin – en nagel i ögat på många?

Sahlin är inget skäl till att rösta på alliansen

Många av våra kamrater verkar tycka att den tusenlapp man fått extra i plånboken genom skattesänkningarna är mycket värd, det verkar också som om Mona Sahlin är en riktig nagel i ögat på många.

Så vad betyder då detta? Är det skäl till att rösta på alliansen?

Inte en chans!

Får borgarna sitta i ytterligare fyra år kommer vi ha en rejält söndertrasad Las, och det i sin förlängning resulterar i en rejält underminerad fackförening. För vem vågar jobba fackligt om arbetsgivaren godtyckligt kan säga upp dig?

Med en svagare fackförening får man även förmoda att framtida löneglidning kommer att stagnera.

Vi har redan sett hur a-kassan

försämrats och fördyrats av den sittande regeringen. Anledningen till att det inte kommit något ramaskri från byggnadsarbetarkåren är den förmånliga inkomstförsäkringen.

Men försäkringen blev dyr, så om vi i fortsättningen måste ha försäkringen kommer den kostnaden att ligga utanpå existerande medlemsavgift.

Syftet med den dåliga a-kassan är att vi genom desperation ska sänka våra löner.

Får vi däremot en röd/grön valseger höjs a-kassetaket till 930 kronor/dag och avgiften till a-kassan sänks med 300 kronor.

Jag röstar rött för solidaritet och trygghet!

PÅRRA
V-ås

NIKLAS PALMKLINT

SAKAT FRÅN WEBBEN

”Vi måste tillbaka till ett samhälle där invånaren har ett värde. Då kan vi inte ha Maudan och Fredrik. Frågan är om vi kan ha Mona? För hur vi än vänder oss har S varit nedrustare under 20 år också.”

STEFFE SLOTTIS

”Hade Göran Persson fört en politik som stämmer överens med de socialdemokratiska värderingar som majoriteten av det svenska folket har, hade vi aldrig fått en borgerlig regering.”

LASSE JÖNSSON

”Jag har tjänat många fina tusenlappar på jobbskatteavdraget, alla gynnas av det. Om inte sossarna hade rustat ned sjukvården så skulle det inte behövas privat sjukvård.”

LARS MURARE

Alla i Byggnads är inte röda

Jag ser inte något problem med facket som en motpart till arbetsgivarna, men jag kan inte fatta att det ska vara så svårt att komma med nya idéer som ung. Om man som jag är mer blå så ska inte det spela någon roll, alla i Byggnads är inte röda.

Jag ville in i organisationen, men eftersom jag inte tycker som de ”äldre” fick jag känna mig som en jude i nazist-Tyskland – sorgligt, men sant.

Man ska inte ska stirra sig blind på politisk färg när man gör ett jobb för 100 000 medlemmar, utan stödja förslag och beslut som gagnar de medlemmar man har. Man ska jobba med politisk lobbying på samma sätt som man jobbar för bra avtal till sina medlemmar mot arbetsgivarna.

JIM

Jag säljer inte min röst

Avståndet verkar långt mellan mitt byggfack och byggarna. Sossarna hörs inte, syns inte, visar sig inte. Hur dåliga sossarna än är så trumpetar Byggnads ut: ”Rösta på de rödgröna”.

Jag är röd, illröd, inte grön. Ska sossarna få min röst måste de ändra sig radikalt. Jag är byggare. Jag är fackligt intresserad. Jag säljer inte min röst. När ett parti lyssnar på oss arbetare får de min röst. Där finns inte en partiledare som heter Mona Sahlin – hon är ingen ledare om man jämför med Göran Johansson i Göteborg.

UFFE
Götene

LEDARE

Makt, säkerhet och yrkesstolthet

SEMESTERPERIODEN HANN Knappt ta slut förrän en byggnadsarbetare omkom på jobbet. Det hände i början av augusti i Lund. Ännu en i raden – i vilken annan bransch skulle detta tillåtas utan krav på kriskommissioner?

Under en vecka i mars i år omkom tre byggnadsarbetare i olyckor på jobbet. En av dem var en kranförare som klämdes av sin egen last när han fjärrmanövrerade kranen från marken. Nu kräver upprörda kranförare att själva få avgöra hur kranen ska köras. De varnar för en utveckling där radiostyrning blir allt vanligare, utan att förarna själva får bestämma.

» **Att själva få avgöra hur kranen ska manövreras är en säkerhetsfråga.**

Det säger sig självt att en kranförare som sitter i en hytt högt över marken har bättre överblick än om han fjärrmanövrerar kranen från marken. Från hytten ser föraren allt som sker på marken; hur folk och maskiner rör sig.

I GRUNDEN ÄR DET EN EKONOMISK FRÅGA. En kranförare som sitter i sin hytt kan bara köra kranen. Om föraren däremot befinner sig på marken med en låda på magen, så kan denne utföra andra arbetsuppgifter också. Föraren kopplar själv lasten och utnyttjas som en extraresurs på bygget. Men allt oftare avgörs saken mellan beställaren och den kranentreprenör där förarna är anställda.

Att själva få avgöra hur kranen ska manövreras är en säkerhetsfråga. Det är också, om något, en fråga om yrkesstolthet.

Frågan är känslig. Byggföretag och kranentreprenörer som vi talat med förnekar att det skulle finns några överenskommelser om att kranarna ska köras med fjärrkontroll.

Men ett stort antal kranförare som vi talat med ger en annan bild. Flera förare vill vara anonyma av rädsla för repressalier från arbetsgivaren.

De anonyma rösterna hittar du i reportaget på sidorna 26–29.

Kenneth Petterson

Kenneth Petterson, chefredaktör

jalas
by ejendals

green line

GRÄSET ÄR GRÖNARE. PÅ VÅR SIDA.

Green Line är en helt ny serie skor som är framtagen med så stor hänsyn till miljön som möjligt. Vi har gjort det så bra att de som första skyddsskor har blivit märkta med EU-blomman.

Green Line innehåller inga metaller. Det betyder att de passar utmärkt för dig som arbetar på flygplatser, kärnkraftverk eller dylikt där metaller kan få detektorer att ge utslag. Men framför allt passar Green Line dig som är intresserad av att vi har en grön och blå planet att lämna över till våra barn.

För mer information om Jalas Green Line besök www.ejendals.com

JALAS 6408 Bio

JALAS 6468 Eko

JALAS 6498 Nature

EU-Blomman är det gemensamma europeiska miljömärket. Tillverkarna måste visa att produkterna klarar de krav på miljö, hälsa och funktion som ställs genom olika typer av tester och dokumentation. Kraven för märkningen med Blomman tas fram av ansvariga organ i EU:s medlemsländer. Arbetet sker på uppdrag av EU-Kommissionen.

2 TUM

Vädret. Kanske lyckades vi planera in semesterresorna runt om i Sverige oförskämt väl efter väderkartan, men sommaren var som en oändlig räckta dagar med perfekt strandväder.

Vädret. Ryssland brinner, Pakistan sköljs bort och de där fantastiska svenska sommar-dagarna får kurvan över klimatet att fortsätta peka uppåt, mot kris.

Ta vara på de sista strålarna kvällssol

DET ÄR GOD FRAMFÖRHÅLLNING i tidningsproduktionen inför semestrarna, när jag skriver detta har syrenerna just blommat över. Så här års tänker jag på morfar. Om han varit i livet skulle han ha flyttat till stugan och kopplat på det där breda sommarleendet nu. Jag älskar också den här tiden, kommer upp på tå för att inte missa något av de ljusaste dagarna. Syrenerna som treåringen nyss försökte frusta i sig doften av har ju redan blommat över!

Det finns människor som säger sånt som "tänk om det var sommar jämt. Då skulle man inte uppskatta den." Inte? Att alltid ha som en hel ljus dag kvar efter jobbet, att alltid få låta starka rädisor, tagna direkt ur jorden, smakexplodera i munnen, att aldrig pressa ner gråtande barn i vinteroveraller. Det skulle jag uppskatta.

På minussidan vore väl möjligen mer längtan efter morfar, för det är när gångvägarna luktar sommar som jag upptäcker saknaden. Det är nu han skulle ha lodat runt vid stugan i smutsig keps och för korta byxor. Visslande, småpyslande och alldeles tillfreds.

Om vintern kunde han vara lite småtvar. Satt vid

skrivmaskinen och rimmade ihop insändare. (Och mer därtill skulle det visa sig, när han på ålderns höst gjorde stolt författardebut med snuskiga limerickar.) Sen kom sommaren och tog fram det bästa ur den mannen. Då borde det varit varje barn förunnat att få gå med honom och plocka liljekonvaljer, kasta macka i sjön, kolla kattungar i stallet eller snokar i skogen. Bara plaska i vattenbaljan medan han visslande fixar runtomkring.

NÄR DU LÄSER DETTA har mörkret börjat falla om kvällarna igen och jag hoppas att du har tagit vara på sommaren så som min morfar kunde. Gjort sådant som tar fram ditt bredaste leende. Om morfar hade levt skulle han inte ha suttit vid skrivmaskinen än, han skulle ha varit mitt i svampsäsongen och sugit det sista ur sommaren.

Gör det du också, hoppa några måsten och njut av de sista strålarna kvällssol. För innan du vet ordet av är det november och det har väl sin charm, men det kan jag säga att november jämt, det skulle jag inte uppskatta.

JENNY BERGGREN – reporter, arbetsrätt

YOUTUBE-KLIPPET

Vågat sommarnöje

Varför åka vattenskidor efter en båt när man kan använda sin grävmaskin? Något privilegium ska man väl ha som maskinförare.

TIPSA OM KLIPP!
p.o@bygggnadsarbetaren.se

FÖR ATT SE KLIPPET:
Klicka på länken på www.bygggnadsarbetaren.se

MISSAT ETT NUMMER?

www.bygggnadsarbetaren.se

(Klicka på "Tidningen" i menyn. Där finns gamla nummer som pdf-filer.)

SCHNEIDER

Närproducerat
& Miljöriktigt

Marker Familjen

- Sortiment med permanent-, whiteboard- och paintmarkers
- Perfekta markers för de flesta underlag
- Hög kvalitet
- Olika skrivbredd. Rund eller skuren spets
- Finns i flera olika färger
- Boardmarkers: nästan luktfri, bläcket torkar snabbt, kan vara utan "hatt" i flera dagar (cap-off-ink)
- Permanent Markers: nästan luktfri, bläcket torkar snabbt, ljusäkta, vatten och avtorkningssäkert
- Permanenta Marker & Whiteboard är påfyllningsbara (utom modell 240)

LYRA Scandinavia AB

Tel. 0303-72 74 60 · order@lyra.se · www.lyra.se

Made in Germany

www.schneiderpen.de

PONTUS ORE

VEM: HENRIK SIRBERG *1:a pris: Signerad Glenn Strömberg-kokbok*

ÅLDER: 27 **BOR:** SÖDERALA

YRKE: SNICKARE

AKTUELL: VINNARE I BYGGNADSARBETARENS TÄVLING "SVERIGES BÄSTA FÖRBUNDSKAPTEN" *Henriks laguppställning och motivering*

Henrik satte vinnarlaget

GRAFIK KARIN DERLAND

2:a pris: Jan Karlsson, snickare, Lindome

Målvakt: Ronnie Hellström. **Backlinje:** Olof Mellberg, Orvar Bergmark, Malin Moström.

Mittfält: Stefan Schwarz, Klas Ingesson, Robert Prytz, Glenn Hysén. **Anfall:** Tomas Brolin, Gunnar Nordahl.

Motivering: "Gammal som ung, dåtid eller nutid spelar ingen roll. Fotbollen förenar och är tidlös och naturligtvis könlös."

Grattis, ni får varsin kokbok av Per Morberg. Tack till alla övriga medverkande!

3:e pris: Hans Hagberg, snickare, Fritsla

Målvakt: Bengt "Zamora" Nyholm. **Backlinje:** Hans Rosander (hb), Björn Nordqvist (mb), Jan Ericsson (mb), Mikael Hansson (vb). **Mittfält:** Jan Svensson (vmf), Nils Liedholm (cmf), Torbjörn Jonsson (cmf), Tomas Brolin (hmf).

Anfall: Ove Kindvall, Gunnar Nordahl. **Motivering:** "Samtliga har spelat i IFK Norrköping. Bättre motivering finns inte."

1. Hur känns det att ha blivit utsedd till Sveriges nya förbundskapten i fotboll?

– Det känns verkligen bra.

2. Hur tänkte du när du tog ut laget?

– Jag var först och främst inriktad på att ta ut de spelare som jag tycker är bäst och starka individuellt. Sedan valde jag ett system med 4-3-3 där det ofta blir spel som kräver att spelarna tar egna initiativ.

3. Finns det några nyckelspelare som inte får bli skadade?

– Stefan Schwarz är viktig på mitten, han håller ihop mycket. Sedan har vi min egen favorit Henke som jag helst inte vill ha på skadelistan.

4. Laget innehåller flera tuffa spelare, men jag är orolig för vänsterkanten. Vad har de offensiva skolpojarna Blomqvist och Edman för chans mot tyskar med blodsmak i munnen?

– Jag tror inte det är något problem. Jag har två starka balansspelare i Schwarz och Ingesson. Tillsammans med Patrik Andersson täcker de upp eventuella ytor. Sedan har Edman genom åren via spel i de bästa ligorna visat att han klarar av att försvara sig mot toppspelare.

5 a. Vem kommer du att utse till lagkapten?

– Det blir Patrik Andersson. Han är en självklar ledare och han snackar bra.

5 b. Vad tror du Zlatan tycker om det?

– Det blir nog inga problem. De är ju kompisar om jag fattat det rätt.

6. Vad har du själv för erfarenhet av att spela boll?

– Jag har som högst spelat i division fyra. Men jag tvingades lägga av för två år sedan efter en knäskada. Nu är jag tränare för Norrala IF som för tillfället ligger sist i division fyra. Vi har väldigt många unga spelare och har tagit oss upp från division sex till fyran på två år. Och vi jobbar vidare.

7. Vem skulle du vilja ha som andretränare för vårt stolta landslag?

– Det får bli Erik Hamrén. Det verkar vara en bra kille.

CENNETH NIKLASSON

SKICKA
BILDEN!

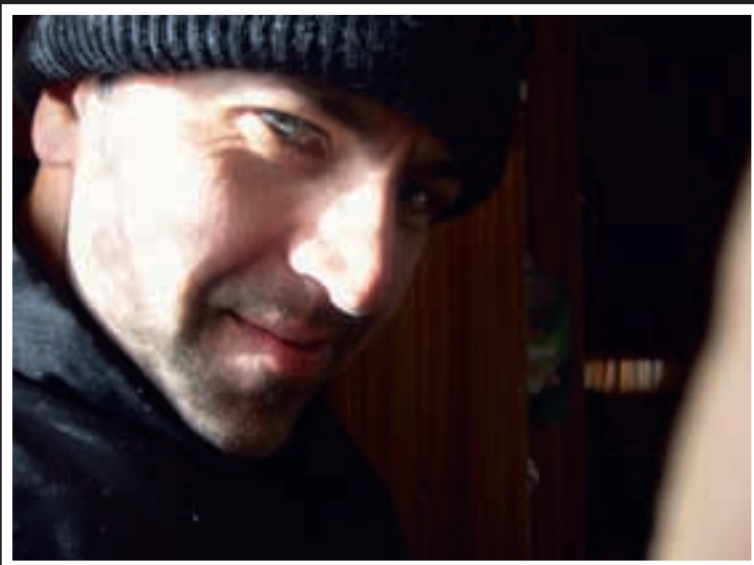
Har du en bra byggbild? Avslöjande, humoristisk eller kanske bara vacker. Skicka den ihop med en kort beskrivning till: p.o@byggnadsarbetaren.se

Bilden

”Min jobbkompis” – på hedersplats

■ I förra numret presenterades vinnaren i Byggnadsarbetarens fototävling ”Min jobbkompis”. Nu publicerar vi ett urval av de övriga bidrag som kom in. Tack än en gång till alla er som deltog!

Mats Strands
vinnarbild

”Bilden är tagen en tidig morgon när min jobbkompis Ibrahim klev in i vår husvagn som vi använder som fikarum. Vi jobbar som fasadrenoverare på företaget Motala byggkultur.”

FOTO: PAAVO HIETALA

Isak Johansson råkade ut för en paparazzi när flickvännen kom förbi utanför boden på lunchrasten.

FOTO: TORE
HÄGGSTRÖM

Totte Gustafsson har plåtat sin tidigare jobbkompis Sven på Skanska Stockholm (nu pensionerad).

FOTO: TOTTE
GUSTAFSSON

”Världens bästa jobbkompis”, ventilationsmontören Henke på Sydtotal i Jönköping AB, fångad i ett rör med dimensionen 1250 mm.

FOTO: CHRISTIAN
FREDRIKSSON

Dennis seger över

EFTER ÅR AV TRAKASSERIER FRÅN FÖRETAGETS SIDA ARBETAR DENNIS

Skanska försökte mot alla regler säga upp snickaren Dennis Jacobsson. Efter en uppsjö av förhandlingar får han behålla sitt arbete och får även skadestånd.

– Han har helt enkelt blivit för jävligt behandlad, säger Byggnads ombudsman L-Johan Karlsson.

Snickaren Dennis Jacobsson i Floda utanför Göteborg fick rätt på alla punkter. Han får behålla jobbet på Skanska. Han får även 70 000 kronor i allmänt skadestånd för att företaget gjort fel mot honom och nästan lika mycket i retroaktiv lön, vilken bolaget felaktigt hållit inne.

– Skadeståndet är självklart viktigt, men för mig har grejen varit att vinna över Skanska. Och att visa att rättvisan segrar. Det är trots allt en liten människa som slagits mot en av världens största entreprenörer, säger han.

SKANSKA FÖRSÖKTE göra sig av med Dennis Jacobsson då han haft problem i ryggen och i ena handen efter en operation av en förslitning.

I stället för att erbjuda rehabilitering meddelade man att det inte fanns något jobb till honom. På grund av ryggschadan var han tjänstledig och arbetade som lärare på Lernia, från juli 2006 till januari 2009. När han kom tillbaka till Skanska påstod den personalansvarige att han inte längre fanns kvar i företagets rullor. En färdigskrivna uppsägningshandling hade skickats

hem till honom, utan föregående förhandlingar. Senare kom ett varsel om uppsägning av personliga skäl. Dennis Jacobsson tvingades gå många månader utan lön, som hölls inne.

Företagets agerande ledde till och med till att Försäkringskassan drog in ersättningen. Ärendet har rullat på i flera omgångar sedan 2006 och det har varit fle-

ra förhandlingar. Dennis Jacobsson har känt sig trakasserad.

– Han har helt enkelt blivit för jävligt behandlad, säger ombudsmannen L-Johan Karlsson, på Byggnads i Göteborg, som följt ärendet.

HAN OCH FACKET protesterade mot trakasserier. Ärendet hamnade till slut, högre upp, hos

Skanskas personalchef, vilket blev början till lösningen.

Vid en central förhandling i början av juni i år med Skanska och Sveriges Bygginstrumenter pekade Byggnads centrala ombudsman Ulf Kvarnström på en rad felaktigheter som begåtts, bland annat när det gäller rehabilitering.

Resultatet blev en uppgörelse

45-åring svårt skadad efter fall

■ Två byggnadsarbetare störtade flera meter mot marken och fick ett stort betongblock över sig vid en arbetsplatsolycka i Uppsala i mitten av augusti. En av byggnadsarbetarna, en 45-årig man, skadades svårt. Bland annat fick han en stålbalk över höger underben så att det gick av. Enligt polisen hade man under arbetets gång upptäckt sprickor runt en bärande balk som bar upp taket. Arbetsmiljöverket ska utreda olyckan.

Kiruna-elever anmäler diskriminering

■ Två kvinnliga byggelever från Kiruna har anmält till JO (justitieombudsmannen) att de blivit könsdiskriminerade på sin gymnasieskola. I sin anmälan skriver de bland annat att de fick sortera papper, medan killarna byggde i verkstaden. JO har meddelat att anmälan i nuläget inte kan behandlas eftersom det inte framgår vilken skola det gäller, men att eleverna kan återkomma med den uppgiften.

Skanska

JACOBSSON HELTID IGEN

NIKLAS MAJPOIK
"Vi ska lära oss av detta"

Skanskas presschef Peter Gimbe säger så här om företagets trakasserier av Dennis Jacobsson:

Varför fick inte Dennis Jacobsson någon rehabilitering och hjälp tillbaka till arbetet, trots skador i rygg och handled?

– Han har haft olika former av arbetsuppgifter. Vad gäller rehabilitering vet jag inte vilka åtgärder Försäkringskassan har gjort.

Skanska har vid flera tillfällen försökt att bli av med Dennis och trakasserier mot honom pågått i flera år. Hur kunde detta pågå under så lång tid?

– Vi har hittat en bra lösning på slutet, men vägen dit har inte varit vad man kan önska. Det har varit en del brister i hur vi har hanterat det. Det är olyckligt och vi försöker lära oss av det. Målet är naturligtvis att så fort som möjligt få tillbaka personal i arbetslivet.

Dennis Jacobsson har drabbats hårt ekonomiskt, och även psykiskt. Hur ser Skanska på det?

– Det är ingen tvekan om att vi inte är nöjda med hur det har hanterats. Vi kunde ha gjort det bättre.

Vad ska Skanska bli bättre på?

– Vi har gjort våra missar vad gäller bereda möjligheter till omplaceringar, till att hitta enklare arbetsuppgifter.

MARGITE FRANSSON

KATARINA CONNHEIM

och nu arbetar Dennis Jacobsson heltid hos Skanska.

– Dels att få rätt, dels att fortfarande ha en anställning kvar är oerhört viktigt. Jag är tacksam mot de ombudsmän i Göteborg och Stockholm som har hjälpt mig. En sådan här match vinner man inte ensam utan en stark fackförening i ryggen, säger han.

Skadeanmälningar ökar kraftigt

■ Antalet anmälda skador till Trygg-Hansa har ökat med nästan en femtedel (18 procent) inom bygg och entreprenad. Ansvarsskadorna står för den största ökningen, med 33 procent. Även allriskskadorna ökar kraftigt med 23 procent. Uppgifterna kommer från Trygg-Hansas senaste försäkringsrapport för företag. Rapporten jämför perioden juli 2009 till och med juni 2010 med motsvarande period ett år tidigare.

En nordisk lokalpatriot.

BIG-GRUPPEN är nordens ledande fristående bygg- och industriedja och är leverantör av verktyg, maskiner, skydd och förnödenheter till proffsmarknaden.

Vi finns representerade från Finnmark i norra Norge till Skåne i södra Sverige.

Vår styrka är lokalt engagemang och hög kompetens i kombination med BIG-gruppens stordriftfördelar med starka leverantörsavtal, koncept, IT-lösningar, logistik och import.

Vi erbjuder såväl lokala företag som riks- och nordiska kunder branschens största urval av kvalitetsprodukter och olika tjänster.

DEWALT

Think BIG. Hos oss hittar du DeWalts starka och robusta elverktyg och maskiner för olika behov.

B I G
GRUPPEN

Sverige

Eskilstuna IP Industripartner Gislaved Emil P Gävle Uppsala Maskin & Verktyg Göteborg/ Hisings Backa Prevox Göteborg/Sisjön Prevox Götene Movab Halmstad IMAB Helsingborg IMAB Kalmar Lundgrens Järn Karlshamn Hjelmbergs Järn Ljungby Sohlbergs Malmö Prevox Skene Skene Järn Skövde Bygg & Industripartner Skaraborg AB Stockholm/Bromma Flinks Järn Stockholm/Globen Flinks Järn Stockholm/Hornsberg Flinks Järn Stockholm/Solna Lundqvist Maskin & Verktyg Stockholm/Sätra Flinks Järn Stockholm/Vällingby Toolcom Uppsala Uppsala Maskin & Verktyg Vimmerby Albins Växjö Stål & Verktyg Örebro Skydd & Verktyg i Örebro

Norge

Albert E Olsen - Tromsø Maskinforretning - Quale - Tingstad - Industriserteret - Kyvik Industrivarehuset

www.big-gruppen.com

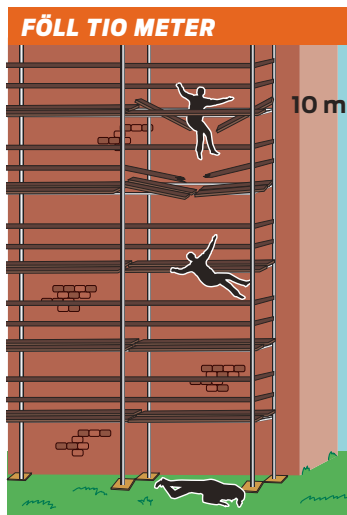
Man dog när planka brast

En 48-årig byggnadsarbetare omkom nyligen vid ett fall på cirka tio meter i Lund. En brusten ställningsplanka orsakade den tragiska olyckan.

Dödsolyckan inträffade på universitetsområdet i Lund den 8 augusti. Mannen höll på med fasadarbete när han plötsligt föll cirka tio meter från en byggställning.

Enligt Arbetsmiljöverket i Malmö har olyckan gått till på följande sätt: Mannen stod och arbetade på bomlaget högst upp på ställningen, vilket motsvarade en höjd på cirka tio meter. Av någon anledning knäcktes plankan närmast fasaden. Mannen föll då ner till nästa bomlag där ytterligare två plankor gick av. Därifrån studsade mannen ut från ställningen mot skyddsräcket. Det nedre skyddsräcket – gjort i trä – knäcktes och mannen föll ner till marken. Med största säkerhet omkom han direkt.

– JAG HAR ALDRIG varit med om att en plankor går av på det här sättet. Vi har tittat på plankan som låg längst upp och själva brottet ser ganska rakt ut. Det är möjligt att det var någon skada på plankan som gjorde att den

Totalt tre plankor och ett räcke gick av när mannen störtade.

brast, men det är för tidigt att dra några säkra slutsatser, säger Ernst Christensen, arbetsmiljöinspektör på Arbetsmiljöverket i Malmö.

Plankorna har nu skickats till Sveriges Tekniska Forskningsinstitut för en mer djupgående analys. Byggbolaget Peab hade huvudansvaret för byggarbetsplatsen. Peab hade i sin tur lagt ut jobbet på en underentreprenör som i sin tur lejt in företaget där den omkomne byggnadsarbetaren var anställd.

CENNETH NIKLASSON

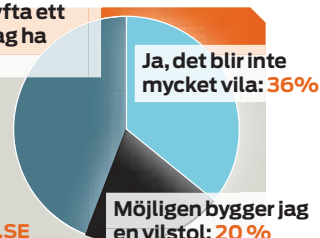
NÄTFRÅGAN

Nej, ska jag lyfta ett verktyg ska jag ha betalt: 44%

Tänker du renovera på huset under semestern?

Nästa fråga: Ska du rösta i årets val?

RÖSTA PÅ WWW.BYGGNADSRARBETAREN.SE

Enighet om löner för plåtelever

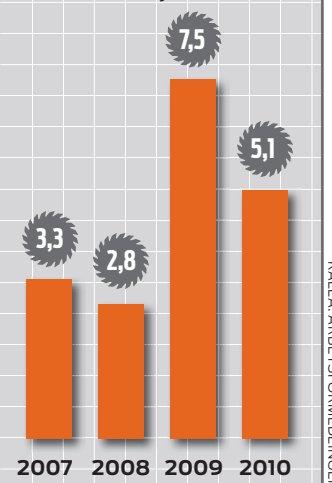
Byggnads och arbetsgivarna kom i slutet av juni överens om ferielöner för ungdomar.

Lönerna gäller de tre plåt-avtalen som Byggnads har med olika arbetsgivarorganisationer. Enligt överenskommelsen ska elever som gått andra året på plåtslageriprogrammet tjäna 84:50 kronor i timmen.

De elever som går eller har gått första året på gymnasieskolans byggprogram får enligt överenskommelsen 71:50 kronor i timmen. Övriga får 65 kronor. Avtalet gäller från läsårets slut 2010 till och med läsårets slut 2011.

FÄRRE UTAN JOBB

Siffrorna gäller arbetslösa medlemmar i Byggnads och Målarnas gemensamma a-kassa under juli månad.

KÄLLA: ARBETSFÖRMEDELNINGEN

569

Så många medlemmar har tillkommit i Byggnads under sommaren som betalar hel eller halv medlemsavgift. Annars fortsätter antalet medlemmar i Byggnads att ligga på en stabil nivå. Sedan årsskiftet har Byggnads tappat 384 personer i gruppen som betalar antingen hel eller halv avgift. Det totala antalet medlemmar är nu 112 214, vilket är en minskning med 450 personer sedan årsskiftet.

ITEX[®]
RENTAL

BYGG • MARK • STÄLLNINGAR • LIFTAR

Maskinuthyrning i Stor-Stockholm

Tel. 08-29 20 20 • www.itex.se

SAFETY ON BOARD

STÄLL KRAV PÅ DIN LIFTUTBILDNING!

LYFTÄCKER BILJE MED ATT KUNNA BÖJA EN LIFT-ENLIFTFÖRARE SKALL DOCKA KÄNNA TILL ALLA RISKMOMENT. GÖR DU DET GARANTERAR EN BRA UTBILDNING ÄR ATT NÄR DU ER LIFTÄR PLANEN LIFT!

LIFTUTBILDNINGEN

NOTA ANSTÄLLNINGEN UTANOM PÅ WWW.LIFTUTBILDNINGEN.SE

TIPSA
OSS!

tel: 08 728 49 79 • e-post: j.s@byggnadsarbetaren.se

ANDRÉ DE LOISTED

Bygget av Citytunneln i Malmö har granskats av LO.

Statens prispress ger låg lön och dålig miljö

Staten pressar priserna när stora infrastrukturprojekt handlas upp. Följden blir att utländska arbetare tvingas till lägre löner och farligare arbetsmiljö. Det visar en ny LO-rapport.

LO har granskat de tre stora infrastrukturprojekten Citybanan och Norra Länken i Stockholm, samt Citytunneln i Malmö. Till Norra Länken har Vägverket varit beställare och till de övriga två Banverket.

Enligt rapporten har både Vägverket och Banverket aktivt och medvetet pressat priserna under upphandlingen. De har anlitat huvudentreprenörer som håller priserna nere genom att

anlita företag med en stor andel utländsk arbetskraft. Löneskillnaderna har varit mycket stora. De utländska arbetarna har i vissa fall bara fått 55 till 80 procent av den lön som en svensk anläggningsarbetare har.

FLERA AV PROJEKTEN har också varit olycksdrabbade. På Citybanan inträffade drygt 31 arbetsolyckor per 1 000 anställd och år, jämfört med 11-18 olyckor på genomsnittliga anläggningsprojekt.

LO kräver nu flera förbättringar för att komma åt problemen, bland annat att införa en lag om registrering av arbets- och anställningsvillkor.

MARGITEFRANSSON

Nordea Bank AB (publ)

Gör det möjligt med ett Medlemslån!

Förmånlig ränta utan avgifter*, f n
4,50%

* Priser per 100 709. Den effektiva räntan är 4,59% och är beräknad på 100 000 kr och 5 års kredittid.

Ansök idag!

- nordea.se/medlemslan
- 0771-22 44 88
- hämta låneansökan hos ditt fackliga ombud

Låna till vad du vill – Räntebetalningsskydd och Grupplivsförsäkring ingår utan kostnad, och skyddar dig vid arbetslöshet, sjukdom, olycksfall och dödsfall.

Gör det möjligt

nordea.se

Nordea

Unik taklösning

TJB

Förenklar arbetet på taket
Sparar 8 arbetstimmar per tak
Ger mycket god takekonomi

Använd produkterna

1 KOMBINOCK Innovation!
Ventilerad nockregel med universalthöjd, inkl nocktätning.
Passar alla tvåkupiga takpanneprofiler.
Sparar 3 timmars arbete/normalvilla.

2 TAKFOT Innovation!
Ersätter takfotsplåt, fågelband och förhöjd bärläkt. Allt-i-ett!
Sparar 4 timmars arbete/normalvilla.

3 SUPERTAK YAP 500
Underlagstäckning med klisterkant.
50% snabbare än traditionell takpapp.

TJB Försäljning AB

tel: 0512-199 59 e-post: info@tjb.se
fax: 0512-196 60 hemsida: www.tjb.se

TJB takkoncept
- sparar tid och pengar!

Se monteringsfilm
på www.tjb.se

Produkterna säljs via bygghandeln

HALLÅ DÄR!

THOMAS GUSTAVSSON

■ Byggnads förre vice ordförande, som blev bortröstad på kongressen och nu har fått ett nytt jobb på Riksbyggen.

Vad ska du syssla med på Riksbyggen?

– Jag ska arbeta som avtalschef, vilket innebär att jag ansvarar för förhandlingar om avtal för dem som är anställda på Riksbyggen.

Hur fick du jobbet?

– Det var en tillfällighet. Han som har det jobbet idag ska gå i pension om ett år, så det passade utmärkt i tiden.

Byggnads är en av storägarna i Riksbyggen så ni kommer att ha en hel del kontakt. Hur kommer det att fungera?

– Det kommer inte att bli några problem alls.

När börjar du på Riksbyggen?

– Den första september. Först ska jag gå några olika utbildningar. Sedan ska vi arbeta parallellt, innan jag tar över.

Med lite distans till dramatiken på kongressen, då du blev bortröstad. Hur mår du i dag?

– Det känns fortfarande tråkigt, men det är skönt med ett nytt jobb. Jag är redo att börja satsa på något nytt.

CENNETH NIKLASSON

Ensidighet största risken

Byggjobbet är monotont och ensidigt. Dessutom är många verktyg inte anpassade efter byggnadsarbetarnas händer, visar en ny undersökning.

100 arbetsmoment utförda av 51 byggnadsarbetare i hela landet har analyserats, liksom 63 verktyg. Målet var att få veta mer om hur mycket belastning byggnadsarbetare utsätts för vid olika arbetsmoment, för att kunna minska risken för skador.

Studien visar att arbetet var mindre tungt än förväntat, om man använder rätt verktyg och hjälpmedel, däremot är det ofta mycket monotont och ensidigt.

– En byggnadsarbetare som sätter gips kan sätta tusentals skruv under en arbetsdag. Det är inte speciellt tungt, men upprepas det tillräckligt många gånger skadas kroppen, säger

LKAB:s metod vid olycka får kritik

■ Arbetsmiljöverket ifrågasätter LKAB:s arbetsmetod i samband med dödsolyckan i Malmbergsgruvan i Gällivare. Verket anser att en mobilkran inte bör användas vid denna typ av arbete. Det kan bli aktuellt med vite om LKAB inte ändrar sina metoder.

Två arbetare, far och son, omkom den 18 maj. Olyckan inträffade när arbetskorgen släppte från fästet i mobilkranen och föll ner i schaktet.

KENNETH PETTERSON

Att sätta skruv är i sig inte tungt, men tusentals gånger per dag kan resultera i förslitningar i kroppen.

Henri Leray, ergonom på Centralgalaxen.

HAN HAR ÄVEN granskat verktyg. Det visade sig att flertalet av verktygen och hjälpmedlen inte är anpassade efter byggnadsarbetarnas handmått.

– Detta leder till att man måste ta i mer och det ökar risken för belastnings- och olycksfall.

Studien är en av tre delar i projektet "Säkerhet, miljö och produktivitet?" finansierat av Afa Trygghetsförsäkring.

MARGITE FRANSSON

Resning beviljas inte i Laval-målet

■ Högsta domstolen (HD) avslår resningsansökan från Byggnads och Elektrikerförbundet i Laval-målet. Därmed står domen i Arbetsdomstolen (AD) fast att fackförbunden ska betala skadestånd till Laval.

HD anser bland annat att det saknas grund för att rättstillämpningen uppenbart skulle strida mot lag.

Byggnads tycker att HD:s beslut är märkligt eftersom AD i sitt första beslut i målet godkände

stridsåtgärderna. Byggnads anser också att rättsosäkerheten på den svenska arbetsmarknaden fortsätter i och med avslaget.

Byggnads och Elektrikerförbundet dömdes 2009 att betala 200 000 kronor, respektive 150 000 till lettiska Laval för att ha använt olagliga stridsåtgärder när man försatte arbetsplatsen i blockad 2004.

Fackförbunden fick också betala drygt två miljoner kronor i rättegångskostnader.

MAGNA SKIVMONTAGE

Många byggnadsarbetare tvingas att gå i pension i förtid på grund av förslitningsskador som är orsakade av tungt och monotont arbete, mindre än 2% arbetar till 65 år.

Nacke, axlar, armar och händer slits hårt av den skjuv/tryck/dragbelastning varje skruv orsakar för att penetrera skiva och regel. 10 000 m² väggmontage kräver 220 000/skruv, vilket är en hisnande siffra eftersom många byggen är mycket mer omfattande än så. Montören utsätts årligen för flera miljoner ensidigt upprepat kroppsslitage pga skruvning.

Magna montagesystem minimerar belastningen och reducerar nästan helt ljud och vibrationer. **Läs mer på www.europrofil.se**

EuroProfil AB
Box 147, 713 23 Nora

tel 0587 - 818 80
fax 0587 - 818 89

info@europrofil.se
www.europrofil.se

EUROPROFIL

En av utmaningarna bestod i att såga en så tunn trissa som möjligt.

Fotboll och bygghantverk lockade 1 100

■ Stockholm vann med 3–1 över Västergötland när Byggnads cup i fotboll avgjordes i Halmstad den 7 juli.

I första halvlek gjorde Stockholmslaget två mål inom 17 minuter. Västergötland kom igen och gjorde 2–1. I andra halvlek dominerade stockholmarna och 3–1-målet kom efter 74 minuter.

Förutom fotboll fick publiken, drygt 1 100 personer, se och pröva olika former av bygghantverk, exempelvis spikslagning, såga tunnaste trissan från en stock, najning och rörböjning.

– Klart populärast var stockspikning, berättar Martin Bengtsson, från arrangörerna Byggnads Halmstad.

VI FINNS DÄR DU BYGGER.

Välkommen som företagskund till Sveriges största byggvaruhandel. Vi finns där du finns och har allt för ditt bygge. Besök beijerproffs.se eller ring 075 241 1000 (lokal samtalskostnad)

BILDA IDÉ

Välj rätt!

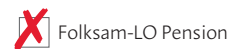
Folksam-LO Pension är fondväljarnas favorit. Gör ditt val du också.

Då får du dina pengar placerade i en generationsfond som anpassas efter din ålder, samtidigt som avgiften blir lägre.

Passa också på att samla pensionspengar du har i andra bolag hos oss.

Du får ett enkelt sparande och behöver inte själv vara aktiv och sköta placeringarna.

Ring vår kundtjänst på 020 - 414 414 så hjälper vi dig.

www.folo.nu | 020-414 414

80 procent av fondväljarna valde Folksam-LO Pension. Detta i omvalet 2009 när privatanställda arbetare fick välja förvaltare av sin avtalspension.

Alla kurvor i byggbranschen pekar åt rätt håll inför hösten. Varslen minskar, allt fler byggnadsarbetare får jobb och byggföretagens orderböcker fulltecknas.

För snickarna Joel Lundin och Patrik Andersson innebär vändningen att de kunnat välja arbetsgivare och lämna det oseriösa bemanningsföretaget.

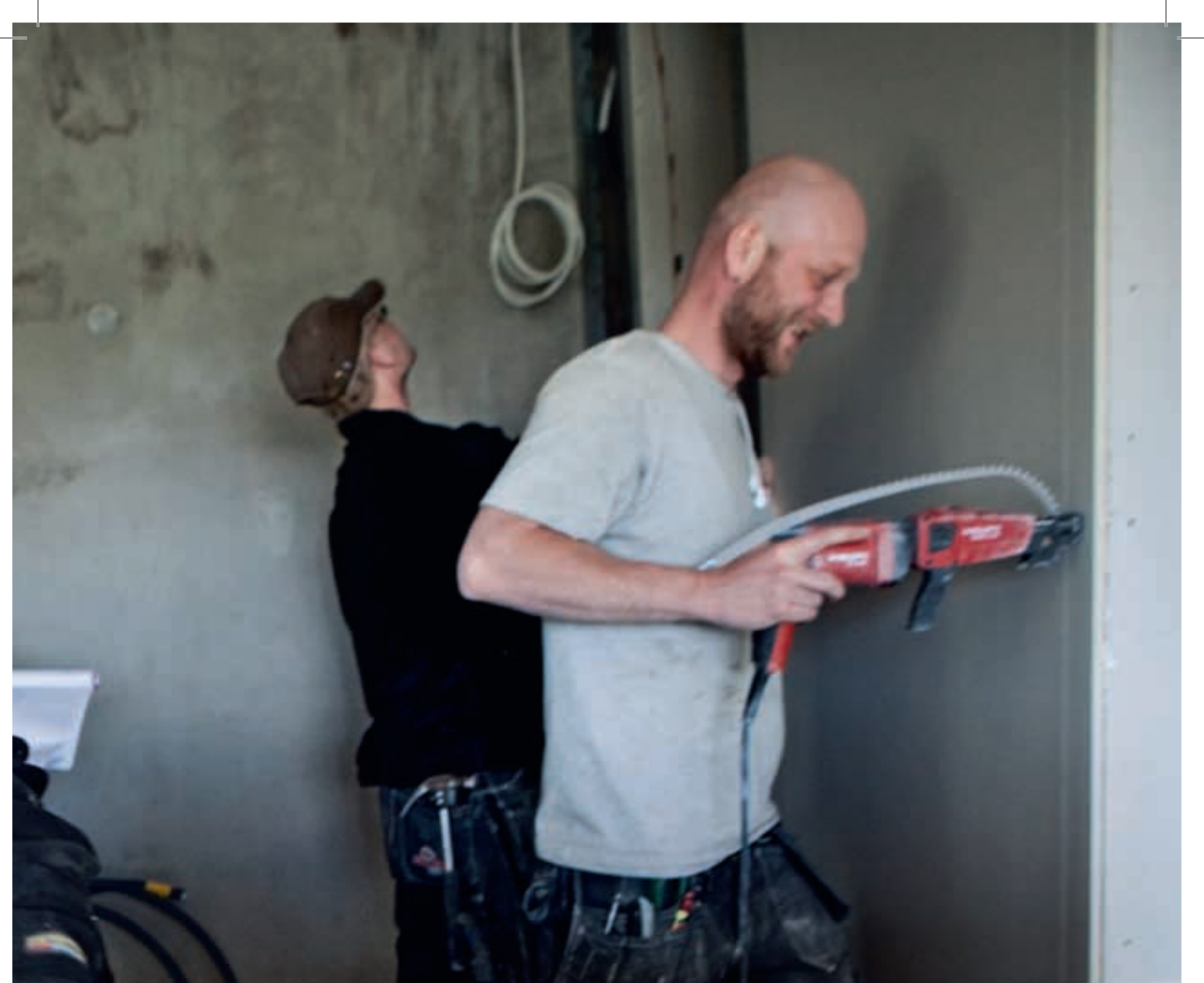
TEXT: KATARINA CONNHEIM **FOTO:** ANNA-LENA LUNDQVIST **GRAFIK:** KARIN DERLAND

BÄTTRE

ÄNTLIGEN VÄNDER DET

Byggnadsarbetarna på Hökerum Bygg i Göteborg har fullt upp. Tony Johansson lyfter gipsskivor. I bakgrunden: Larry Axelsson, platschef, Patrik Andersson och Joel Lundin.

TIDER I SIKTE

I BYGGBRANSCHEN EFTER DECENNIETS VÄRSTA VARSEL FÖRRA ÅRET

Målarna Magnus Lilja (t v) och Hans Andersson tycker att det är gott om jobb just nu. Under byggkrisen var Hans Andersson arbetslös i nästan ett och ett halvt år innan han fick jobb på Roséns måleri.

"Antingen är det fullt ös eller inget", konstaterar Larry Axelsson, platschef, om byggbranschens villkor.

"På bemanningsföretaget var det adjö och hej då om man ställde krav. Det var skor utan stål-hättor och byggnadsarbetare som inte fick några semesterpengar."

PATRIK ANDERSSON, SNICKARE

DET RASLAR TILL NÄR BYGGHISSEN åker upp i luften, mot den blå himlen. Den stannar på sjätte våningen i den ljusgrå huskroppen, där utsikten är fin och den blå spårvagnen som skymtar snett bakom placrar byggarbetsplatsen i Göteborg, närmare bestämt på Hisingen. På ett av våningsplanen håller snickarna Joel Lundin och Patrik Andersson på att skruva gipsväggar. De har bara varit anställda på Hökerum Bygg i några veckor. Under lågkonjunkturen arbetade de på ett bemanningsföretag, där villkoren var betydligt sämre.

– På bemanningsföretaget var det adjö och hej då om man ställde krav. Det var skor utan stål-hättor och byggnadsarbetare som inte fick några semesterpengar, förklarar Patrik Andersson.

Det var under våren, i mars, som Patrik Andersson och Joel Lundin började känna av vändningen inom byggbranschen. Flera byggföretag sökte byggnadsarbetare och de hade flera alternativ. Av en arbetskompis fick de nys om att byggföretaget Hökerum Bygg, som håller på med nyproduktion, behövde folk. Beslutet att byta jobb har de inte ångrat ett dugg. Ackordslönen är dessutom på 184,84 kronor, vilket är 20 kronor mer än på den tidigare arbetsplatsen.

– Här fick vi kläder och verktyg direkt på första dagen. Platschefen styr upp allting, säger Joel Lundin.

NU BYGGER DE 48 BOSTADSRÄTTER på Hisingen som ska vara klara i december i år. Ytterligare ett stort bostadshus ska byggas precis intill det första med inflyttning under hösten 2011. Någon rädsla för att bli arbetslösa har de inte.

– Företaget har fulla orderböcker flera år framåt. Det ser bra ut, säger Patrik Andersson.

– Det behövs bostäder i Göteborg. Folk måste ha någonstans att bo, konstaterar Joel Lundin.

När krisen svepte över världen hösten 2008 drabbades byggbranschen hårt i Sverige. Bostadsbyggandet tvärstannade, tusentals byggnadsarbetare varslades och arbetslösheten steg snabbt.

Nu, nästan två år senare, andas byggbranschen framtidsoptimism. Och det är inte bara i Göteborg som byggmarknaden är het. Över hela landet pekar alla prognoser åt samma håll. Arbetslösheten sjunker, varslen minskar och konkurserna blir allt färre.

Enligt Sveriges Byggindustrier är det bostadsinvesteringarna som driver på utvecklingen. Nästa år beräknas bostadsinvesteringarna öka med tio procent.

Det är en stark utveckling på ombyggnadssidan, men också vad gäller nyproduktionen.

– Hushållen ser att ekonomin börjar att stärkas och då vågar man investera igen. Många blev försiktiga när krisen slog till, säger Fredrik Isaksson, chefsökonom på Sveriges Byggindustrier.

Fredrik Isaksson

ROSIE ALM

PLATSCHEFEN LARRY AXELSSON har precis kommit ur bygghissen när mobiltelefonen ringer. Han pratar några minuter och avslutar sedan samtalet.

– Det är mycket nu. Det är fullt tryck och massor att göra, säger han ursäktande.

Larry Axelsson berättar att ordergången har fördubblats sedan årsskiftet och 15 nya byggnadsarbetare har nyanställts i företaget.

Hökerum Bygg, som har sitt huvudkontor i Ulricehamn, bygger bostäder från Stockholm till Malmö. Inom de närmaste två åren kommer företaget att bygga mellan 600 och 700 lägenheter per år. En stor satsning på bostäder kommer att ske i Göteborgsområdet. ▶

Snickarna Joel Lundin och Patrik Andersson (t h) lämnade bemaningsföretaget så fort konjunkturen vände.

NÄSTA UPPSLAG
**Antal lediga
jobb i ditt
län**

BÄTTRE TIDER ▶

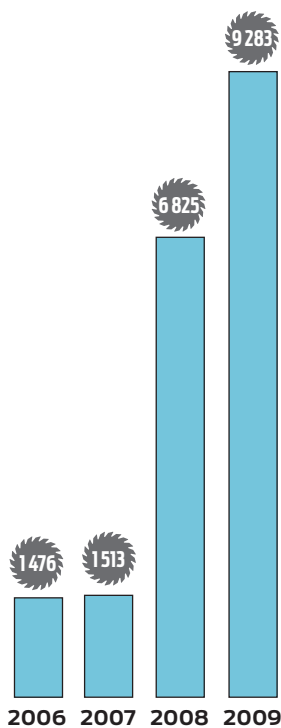

Stig Börjesson trivs bra på Hökerum Bygg, där han har arbetat i nio år. Under byggkrisen var det snack om att han skulle bli skickad till Stockholm, men som tur var blev det inte så.

Optimismen råder på Hökerum Bygg. Frv: Joel Lundin, Stig Börjesson, Patrik Andersson, Saulius Rutkauskas, Fredrik Ternander och Larry Axelsson. Sittandes: Tony Johansson och Shane Henly.

ANTAL VARSEL INOM BYGGBRANSCHEN

– Nu det har satt i gång rejält och det är hett i Göteborg. Men det är ju så i byggbranschen. Antingen är det fullt ös eller inget, säger Larry Axelsson.

Rockmusik pumpar ut från bandspelaren uppe på tionde våningen, där målarna Hans Andersson och Magnus Lilja spacklar väggarna. Målaren Hans Andersson är en av de många som blev uppsagda i den ekonomiska krisen 2008. Han har varit arbetslös i nästan ett och ett halvt år. I april fick han jobb på Roséns måleri, en underentreprenör till Hökerum Bygg. Hans ansiktsuttryck skvallrar om att arbetslöshetsperioden inte var en rolig tid.

– Det var skoj de första två veckorna. Sedan var det ekonomiskt jobbigt också. Jag har familj och en tonårsdotter. Men det fanns inga jobb, inte ens i Norge, förklarar han.

Nu ser framtiden betydligt ljusare ut. Hans Andersson tycker att det verkar finnas hur mycket jobb som helst. Magnus Lilja hade kvar sitt arbete, men berättar att det var dåligt med jobb under den här tiden. Nu vill han starta eget företag.

– Det är bäst att passa på när det blir bättre tider.

UNDER LÅGKONJUNKTUREN GICK DET snabbt nedåt och nu vänder det lika fort uppåt igen. Enligt statistik från Arbetsförmedlingen har antalet lediga

platser som anmälts till Arbetsförmedlingen ökat kraftigt det senaste året. Den största ökningen har skett i Örebro län, där antalet platser ökat nästan tio gånger. I Västra Götaland har antalet platser nästan fördubblats sedan i maj förra året. Arbetsförmedlingen spår nu att det kommer att bli brist på byggnadsarbetare. I Stockholms län kan bristen bli kännbar under hösten och särskilt under våren 2011.

– Många projekt som har börjat rulla kommer att kräva fler yrkesarbetare inom byggsektorn. Vår prognos är att det blir stor efterfrågan på folk. Vi kommer att behöva rekrytera folk från andra delar av landet för att hålla byggtakten uppe, säger Jan-Erik Nyström, arbetsmarknadsområdeschef på Arbetsförmedlingen i Stockholms län.

BYGGHISSEN HAR STANNAT på marken och byggnadsarbetarna tar rast. Kanadensaren Shane Henly sitter med kaffekoppen i handen och njuter av solen på trappan utanför boden. Han har arbetat tre år på Hökerum Bygg och berättar att han var arbetslös två månader förra året, men att när konjunkturen vände ringde företaget för att få tillbaks honom.

– Alla som blev sparkade är nu tillbaka på företaget. Krisen är över, säger han med ett leende på läpparna. ♦

KOLLA HÄR – FLER GODA NYHETER

92

personer inom byggbranschen varslades om uppsägning i maj i år. Det är nästan nio gånger färre än i maj förra året, då 811 personer varslades. Nu har nivån sjunkit till samma läge som i maj 2008, då antalet varsel var 72.

Den ekonomiska krisen slog till i oktober 2008. Månaden därpå, november 2008, varslades 2 145 personer om uppsägning. Under 2009 varslades 9 283 personer. Det kommer mest troligt att bli den högsta varselsiffran under det första decenniet på 2000-talet.

Arbetslösheten trotsar sommartrenden

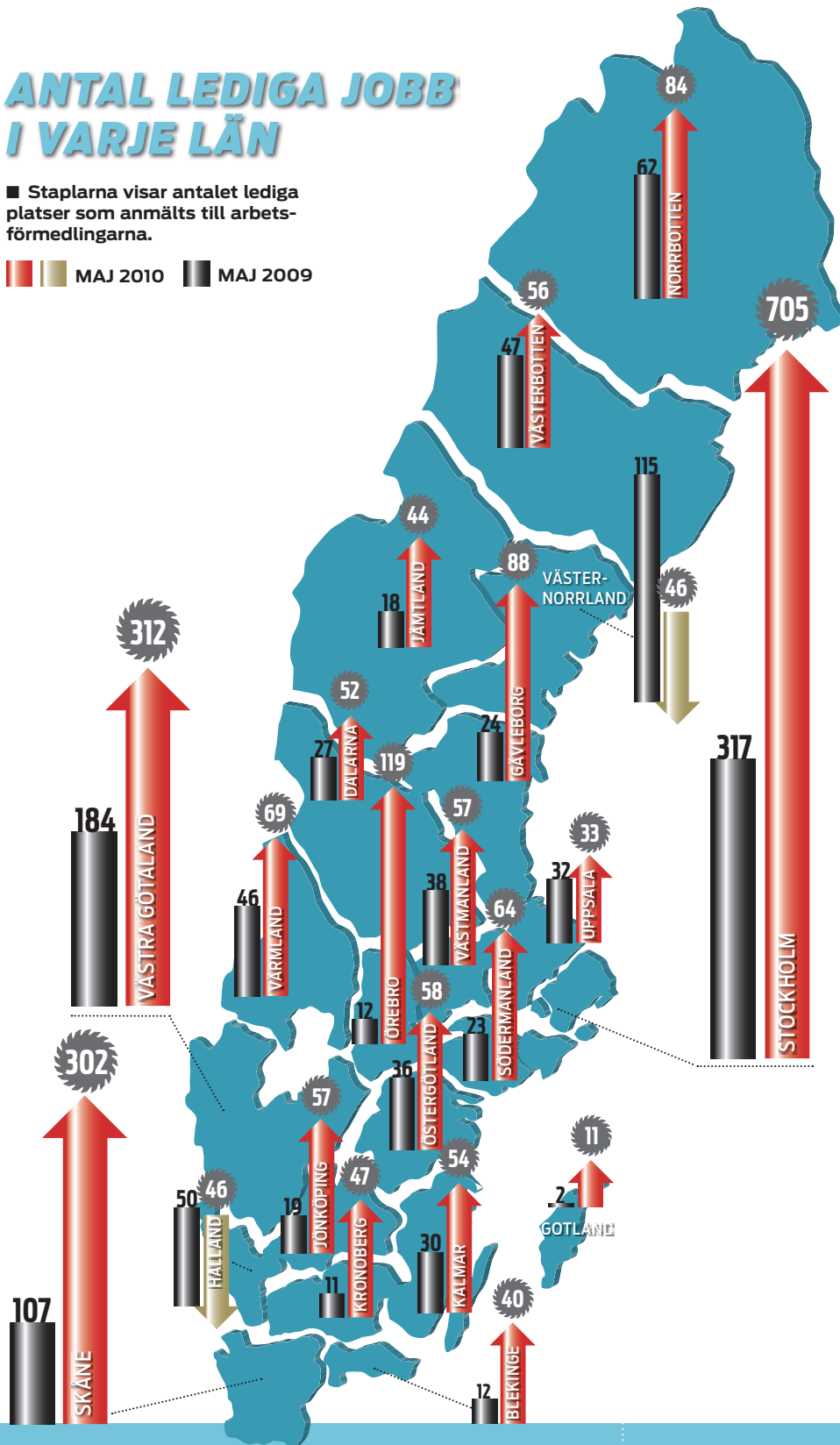
■ Arbetslösheten i maj var 5,4 procent och i juli hade den sjunkit till 5,1 procent. Samma siffror för maj och juli förra året var 7,5 procent. Normalt sett brukar arbetslösheten öka under sommaren. Att arbetslösheten sjunker, även under sommaren, är ett tydligt tecken på att byggbranschen är på väg upp ur den djupa svackan efter finanskrisen.

Arbetslösheten är fortfarande hög jämfört med högkonjunktursåren, i exempelvis maj 2008 låg den på 2,5 procent. Arbetslöshetsciffrorna visar byggnadsarbetare som tillhör Byggnads a-kassa.

ANTAL LEDIGA JOBB I VARJE LÄN

■ Staplarna visar antalet lediga platser som anmälts till arbetsförmedlingarna.

MAJ 2010 MAJ 2009

Klokt att satsa i kris

”**NU VÄNDER DET** inom byggbranschen”. Det reportaget har vi på Byggnadsarbetaren velat göra ända sedan vi i februari 2010 skrev om bostadsbyggandets kollaps, varslen, den snabbt ökande arbetslösheten och konkurserna. Läget såg dystert ut. Och det pratades om arbetslöshet uppåt 20 procent.

KATARINA CONNHEIM

Riktigt så illa blev det inte. Nu vänder det äntligen och uppgången går fort. Allt fler byggföretag rapporterar nu brist på arbetskraft. För många byggnadsarbetare gör vändningen en otrolig skillnad. Från att ha varit fast i arbetslöshetsträsket, har man nu äntligen ett jobb att gå till. Ekonomin förbättras och självkänslan höjs. Nu blir det också lättare att säga ifrån på jobbet när det gäller arbetsmiljö och arbetsrätt. Det är lätt att bli förlamad i en kris. Men vissa regioner, som Jönköpings och Uppsala län, har fortsatt att satsa i lågkonjunkturen, vilket har varit framgångsrikt. Fler borde kanske ta lärdom av detta inför nästa lågkonjunktur. För de kraftiga svängningarna inom den konjunktürkänsliga byggsektorn lär fortsätta. ●

Brist på arbetskraft inom byggbranschen

■ Konjunkturbarometern för juni visar att orderingsgången, byggandet och sysselsättningen har ökat de senaste månaderna. Företagen rapporterar nu om växande rekryteringsproblem. Närmare 30 procent av byggföretagen uppger att bristen på arbetskraft utgör främsta hindret för verksamheten. För två månader sedan var motsvarande siffra drygt 10 procent.

Orderingsgången inom byggbranschen väntas fortsätta att stiga och både produktion och sysselsättning förutses öka betydligt.

527 byggföretag gick i konkurs under perioden januari–juli i år. Det är en minskning med sju procent jämfört med samma period förra året, uppger UC (affärs- och kreditupplysningsföretaget).

Enligt UC har svensk ekonomi återhämtat sig snabbare och starkare än vad många bedömare trott varit möjligt.

Fortfarande ligger dock antalet konkurser på en högre nivå än under högkonjunkturen i mitten av 2000-talet.

▲ Vännerna Peter Hall och Christian Svensson delar intresset för Thailand och berättar gärna om sina upplevelser. Christians fru är thailändska och deras bröllop var som taget ur en saga.

– Halva byn var bjudna till festen. Jag trodde knappt det var sant. Jag var redan väldigt nervös och 1300 gäster gjorde inte saken bättre.

▲ Armeraren Peter Hall från Vinslöv delar upp sin semester så att han och frun kan hälsa på sonen i Thailand.

– Min son Andreas bor med sin familj i Phuket. Vi träffas inte så ofta under året.

Vadå semester?

När sommaren äntligen kommer till Sverige väljer många byggnadsarbetare att jobba i stället för att lata sig i solen.

I Hässleholm jobbar två kompisar på i juliheftan för att kunna besöka favoritlandet Thailand i vinter. På samma byggarbetsplats befinner sig den glade kranföraren som längtar till jaktsäsongen i augusti.

I Malmö jobbar den berömde "handlarn" som hellre är ledig i början av sommaren, för att kunna åka till sommarhuset i Spanien. Och vid hans sida går den unge lärlingen som drömmer om en roadtrip i USA.

Någonting håller på att hända med den traditionella byggsemestern i juli. **FOTO OCH TEXT: ANDRÉ DE LOISTED**

► Martin Hansson från Hörby tänker klämma in både bockjakt och Legoland vecka 33. Under tiden hans kran är på väg mellan Göteborg och Stockholm behövs hans expertis på ett skolbygge i Hässleholm.

BILDREPORTAGE ▸

▲ Lärlingen Hugo Svensson och kollegan Jonas Mårtensson passar på att ta ett dopp i Rosengårds utomhusbad under lunchen.

▲ Snickaren Hans-Thommie Svensson har redan haft sin semester. Varje år åker han och frun till sommarhuset i Spanien.

▲ Hugo Svensson är snart fullbetald. Semestern lämnar han öppen, men han drömmer om en roadtrip i USA under vintern. Under ett kort möte blir han uppmanad av Hans-Thommie Svensson att välja ackord eller fast lön.

▲ När Rosengård i Malmö ska få ett nytt badhus är Hans-Thommie Svenssons erfarenhet och rutin en viktig tillgång.

▼ Christian Svensson pustar ut strax innan lunch. När det är varmt gäller det ibland att jobba med gjutningen tills man är klar. Nackdelen är att lunchen flyttas fram en bra bit.

◀ Somliga kallar honom Ica medan andra kallar honom "handlarn". Orsaken till Hans-Thommie Svenssons smeknamn är att hans fru driver en Ica-butik i Marieholm, berättar han.

▶ Eftersom Martin Hanssons kran är i Göteborg har han gjort sig hemmastadd i en annan kran i Hässleholm.

VEM BESTÄMMER ÖVER KRANEN? ▸

Kranföraren Ulf Ryding dödades av sin egen last, när han körde kranen från marken, inte från hytten. Nu kräver upprörda kranförare att själva få avgöra hur kranen ska köras.

TEXT: MARGITE FRANSSON FOTO: ANDERS LINDH

Makten över kranen

▴ Bygget i Kallhäll där kranföraren Ulf Ryding omkom.

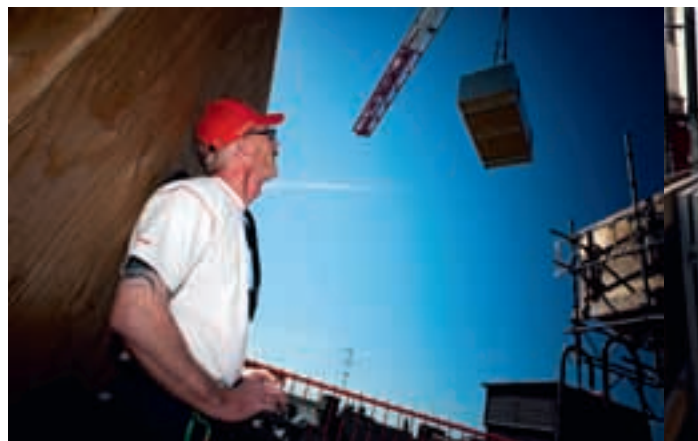
Byggnadsarbetaren, nr 5, 2010.

KRANFÖRAREN ULF RYDING, 55, dog den 22 mars i år efter att ha fått ett parti väggelement över sig när han gick med radiostyrning och hade lossat last. Hans död på en arbetsplats i Kallhäll, norr om Stockholm, har väckt stor upprördhet bland många kollegor. Den har också lett till en uppblående diskussion om de krav som ställs på kranförarna om hur de ska köra.

– Problemet är att vissa förare inte ens får chansen att välja om de ska gå med radiostyrning eller sitta i hytten. Genom överenskommelser mellan arbetsgivaren och beställaren tvingas de till radiostyrning oavsett om det passar eller inte. Det är helt förkastligt och livsfarligt att sälja ut kranförarens egen bedömning, säger Ann-Louise Nilsson, kranförare som i många år företrätt yrkeskåren i Byggnads.

Ulf Ryding hade ställt ner ett parti med utfackningsväggar, förpackade i ett stöd. Fyra lyftstroppar var fästade i stödet och han skulle lossa dem för att frigöra kranen. Men bara två stroppar var lossade när han lyfte kranarmen. Därför välte hela partiet över honom och han skadades så illa att han senare avled. Arbetsmiljöverket anser att olyckan berodde på den mänskliga faktorn och utreder inte vidare. Verket grundar sig på de båda inblandade företagens egna utredningar.

”Det måste vara upp till oss kranförare att ytterst bestämma om vi ska sitta i hytten eller köra med radiostyrning. Det ska varken bygg- eller kranföretag bestämma. Kranföraren har den största kunskapen om vad som är säkrast”, säger Mikael Reinel.

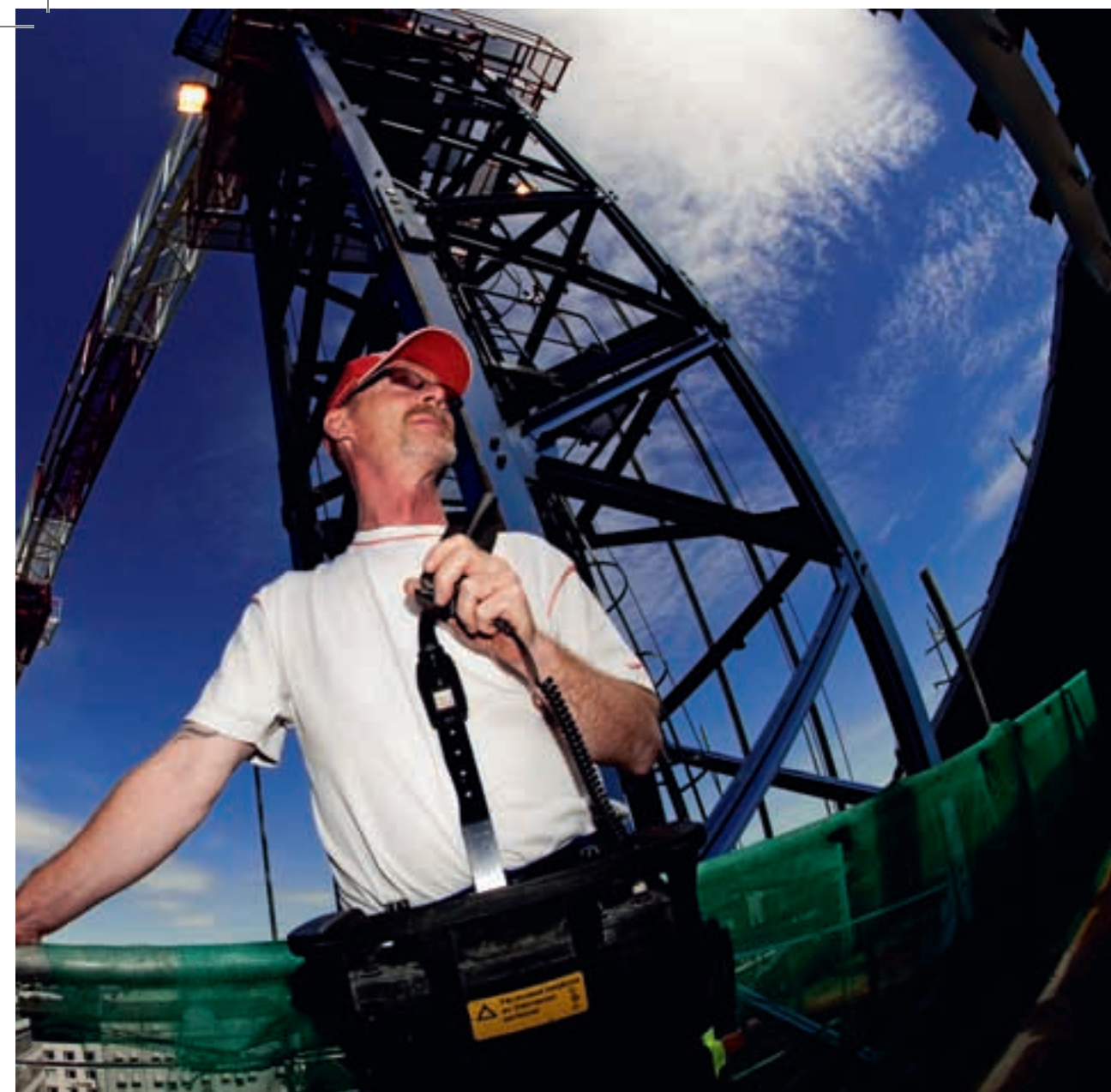

Det handlar om millimeterprecision när ett ton plyfskivor ska tas ner.

Men Ann-Louise Nilsson vill sätta in den i ett större sammanhang.

– Som jag ser det var dödsolyckan helt onödig. Han hade levt i dag om han suttit i hytten eller haft hjälp med kopplingen av lasten, säger hon.

Efter dödsolyckan har ett flertal kranförare hört av sig till henne. De varnar för en utveckling där radio-

RÖSTER FRÅN KRAFÖRARE

Byggnadsarbetaren har intervjuat kraförare med god kännedom och insyn i branschen och företagen som omnämns i artikeln. Några vill vara anonyma, då arbetsmarknaden är liten.

Utvecklingen har gått helt snett. Förr slogs man för att få hytter på kranarna. Nu ska man helst gå på backen och samtidigt utföra en massa byggjobb och koppla själv. Det kan få svåra konsekvenser.

PER ERIKSSON, VÄSTERÅS, KRAFÖRARE MED 39 ÅRS ERFARENHET

När man säger att vi ska vara behjälpliga på bygget innebär det i praktiken radiostyrning. Man springer inte upp och ner ur hytten hur som helst. Det funkar möjligen i teorin, men inte i praktiken.

"KENT", KRAFÖRARE, TIDIGARE PÅ FLENS BYGGMASKINER AB

Filosofin från Flens byggmaskiner

AB är att man ska gå med radiostyrning och hjälpa till på bygget. Vad har man för val om man vill ha jobb?

"HARALD", KRAFÖRARE, TIDIGARE PÅ FLENS BYGGMASKINER AB

När jag satt i hytten fick jag höra av platsledningen att kranen var köpt med radiolåda. De sa att de hade kontrakt på det med min arbetsgivare. Så jag måste gå ner från hytten och köra från marken. Jag försökte förklara hur kranen beter sig och att det var bättre att styra den från hytten, men ingen hade förståelse för det.

KRAFÖRARE I STOCKHOLM

På bygget har Mikael Reinel två snickare till hjälp, här Daniel Carlsson, som kopplar och hjälper till att dirigera lasten. "Jag litat på dem till hundra procent", säger Mikael Reinel.

styrning ökar allt mer och anser att det ytterst måste vara förarna som avgör vilket körsätt man ska ha.

BYGGNADSARBETAREN HAR INTERVJUAT ett dussin förare med erfarenhet av olika företag. De ger samma bild av att kraven på att köra med radiostyrning ökar. Som ledande för denna utveckling utpekas

Flens byggmaskiner AB, företaget där Ulf Ryding var anställd. Där är grundregeln radiostyrning och företaget använder sig dessutom delvis av kranar utan monterade hytter.

– Att som Flens ha kranar utan hytt borde vara helt förbjudet. Då finns ju ingen valmöjlighet alls, säger Ann-Louise Nilsson. ▶

VEM BESTÄMMER ÖVER KRANEN? ▶

”Vad som är bäst, att köra från hytt eller gå med radiostyrning, varierar”, säger kranföraren Mikael Reinel. På detta bygge har han varvat radiostyrning med att köra från hytten.

”Som jag ser det var dödsolyckan helt onödig. Han hade levt i dag om han suttit i hytten eller haft hjälp med kopplingen av lasten.”

ANN-LOUISE NILSSON,
KRANFÖRARE OCH FACKLIGT
AKTIV

▶ – I botten handlar det om pengar. Affärsidén är att använda kranförarna som en extraresurs, han springer och hjälper till och kopplar ofta själv och på så sätt sparar man in en gubbe.

FLENS BYGGMASKINER AB har ett långvarigt samarbete med JM, på vars arbetsplats dödsolyckan inträffade. Även kranförare från andra företag vittnar om att det är ett krav på många av JM:s arbetsplatser att köra radiostyrt. En kranförare som vill vara anonym berättar:

– Det var vinter och kallt och jag stod på backen och frös och det är ju en säkerhetsrisk. Till slut struntade jag i kraven och gick och satte mig i hytten. Då försökte platsledningen på JM byta ut mig. De ville ha en gubbe med låda istället.

Kranförarna säger att detta arbets sätt spritt sig alltmer även hos andra kranuthyrare och beställare. Något som väcker stor oro.

Det finns avtal mellan uthyrare och beställare som reglerar vad förarna ska göra. Bland annat mellan Flens byggmaskiner AB och JM, där det står att när kranen saknar full sysselsättning kan föraren hjälpa till med andra arbetsuppgifter. Det innebär i praktiken radiostyrning, menar flera av de kranförare Byggnadsarbetaren har pratat med.

VID HAMNGATAN I STOCKHOLM sprakar det till i kranföraren Mikael Reinelns komradio. ”Nu kommer det jävligt mycket folk. Du får vänta lite, Micke”. En liten stund senare styr han den ett ton tunga lasten med millimeterprecision, upp i kulturbyggnaden. Det är en av Stockholms mest extrema miljöer med

massor av folk och trafik, och ställer enorma krav på föraren.

– Det är som för en pilot som ska landa. Jag måste vara helkoncentrerad på det jag ska göra. Annars kan någon dö, säger han.

Mikael Reinel är facklig förtroendeman och anställd på Edins kranar. På den här arbetsplatsen får han själv ytterst avgöra om han ska köra eller sitta i hytten, även om platschefen haft önskemål om att han helst ska gå bredvid. Men på andra byggen har han haft tvingande krav om radiostyrning. Han reagerar mot sättet att låsa fast föraren.

För honom är det självklart att kranföraren själv ska avgöra om han eller hon ska köra med radiostyrning eller från hytt.

– Får inte kranförarna avgöra det ökar olycksrisken. Jag hävdar ofta att jag har det största ansvaret på hela bygget, säger han.

NÄR DET BÄST LÄMPAR SIG att köra från hytt eller med radiostyrning varierar och kan ändra sig över tid på bygget. När man sitter i hytten får man en bättre överblick och känner också kranens rörelser. Det är också bättre att sitta i hytten på vintern.

– När man blir stelfrusen kör man sämre, säger Mikael Reinel. Att gå på sidan ger bättre närkontakt och är en fördel till exempel när man lossar last.

Mikael Reinel är emot att den som kör på marken också själv ska koppla och lossa lasten. En risk är att man kommer åt spakar när man böjer sig ner, en annan att man kan missa något.

– Det är verkligen farligt. Man ska alltid vara minst två. Fyra ögon ser mer än två. ●

Anette Pettersson, vd, Flens byggmaskiner AB:

”Tillvaron är varken svart eller vit”

Det verkar som att radiostyrning ökar allt mer och att ert företag går i bränschen för det?

– Vi har inte gått i bränschen för någonting.

Håller du med om att man i branschen går allt mer mot radiostyrning?

– Nej. Inte alls. Det har jag ingen uppfattning om.

Hur är det på ert företag. Har ni några krav på hur kranen ska köras, om man ska köra med radiostyrning i första hand?

– Jag har jättemycket krav på mina förare, naturligtvis. Att de ska köra säkert, stabilt, att de ska vara trovärdiga och serviceminded och efter bästa förmåga utföra jobbet som åläggs dem.

Men har du några synpunkter på om man ska köra med radiostyrning eller sitta i hytt?

– Tillvaron är varken svart eller vit. Man utför sitt arbete på det bästa och säkraste sättet. Och ibland kan det vara med radiostyrning och ibland kan det vara från hytt. Det är väl arbetsuppgiften som avgör hur man kör.

I ert avtal med JM står det att när kranföraren inte har arbete med att köra ska han kunna hjälpa till. Med vad?

– Det är en sak mellan mig och JM vad som står i avtalet. Som underleverantör är man ett service-

företag och det är vi i högsta grad. Vad som ingår i det kan vara en uppsjö av uppdrag.

En del av de kranar ni har uppges sakna hytter?

– Det finns ingen kran som saknar hytt. Bland annat har parterna drivit frågan om att det måste finnas hytter, så det finns hytter till samtliga kranar. Det står i alla bestämmelser, lagar och paragrafer så det finns det ingen möjlighet att komma ifrån.

Är de alltid monterade?

– Det kan vara så att någon inte vill ha hytt. Det är upp till den som kör kranen. Våra gubbar kör kranarna som om det är deras egna maskiner. Jag jobbar på det sättet att jag låter mina killar ta väldigt mycket eget ansvar.

Ni hade en allvarlig olycka. Har du några synpunkter på orsaken? Hade den något att göra med hur man körde kranen?

– Det som hänt är det värsta som överhuvudtaget kan hända. Jag vill inte spekulera i orsaken.

Anette Pettersson

SAMIR SOUDAH

Tomas Eriksson, pressansvarig JM:

”Finns inget centralt sagt om radiostyrning”

Kranförare säger att JM på sina arbetsplatser ofta kräver radiostyrning, vilket gör att de inte själva får välja det säkraste körsättet. Kommentarer?

– Kranföraren får tillsammans med platsledningen vid en arbetsberedning göra upp om hur det är lämpligast att köra. Det är beklagligt om någon fått uppfattningen att vi centralt sagt att de ska köra med radiostyrning. Det finns inget centralt sagt om det, det ska avgöras i varje enskilt fall.

Vad regleras om kranförarna i era avtal med kranuthyrarna?

– Vi har i våra avtal med Flens byggmaskiner AB skrivit in att ”då kranen inte har full sysselsättning, så kan föraren hjälpa till med andra arbetsuppgifter

som föraren lämpligen kan utföra på arbetsplatsen”. Jag vågar inte svara på om det finns i avtal med andra företag också, men jag gissar att det ser likadant ut på andra håll.

Men är inte det detsamma som att kranförarna ska gå med radiostyrning och hoppa in och hjälpa till?

– Nej. Jag ser det som två olika saker. Man kan antingen köra med radiostyrning eller sitta i hytten och sedan hjälpa till när man har tid över.

Tomas Eriksson

JM

Jag blir upprörd över olyckorna som

drabbat kranförare och jag uppmanar alla kranförare att våga gå med låda om de inte själva vill. Ingen arbetsgivare ska bestämma det. Självt är jag emot radiostyrning efter en incident när jag var nära en svår fallolycka. Och min kranförarkompis krossade sin ena fot när han skulle koppla själv. Takstolen föll rätt över foten, men han klarade livet.

WILLY ERIKSSON, KRANFÖRARE
SEDAN -76, KRANEXPRESSEN

På företaget fanns ett uttalat krav om

att vi skulle gå med radiostyrning och samtidigt hjälpa till på bygget. Det innebär ofta att man fick springa runt med lådan, klättra in och ut ur sopcontainer med mera. Det innebar också att vi kopplade själva. Att vi ska hjälpa till ska inte vara ett argument när man hyr ut kran, utan frivilligt. Men på företaget var det inte läge att protestera.

”KALLE”, KRANFÖRARE, TIDIGARE
PÅ FLENS BYGGMASKINER AB

Det var på vintern och jag var på ett JM-bygge. När jag satte mig i hytten blev de surare och surare. Sedan var jag inte välkommen tillbaka på det bygget.

KRANFÖRARE MED UPPDRAG
HOS FLERA BESTÄLLARE

Ofta springer man och kopplar själv när man kör med radiostyrning. Det är inte bra, men så blir det i alla fall.

”RUNE”, KRANFÖRARE, TIDIGARE
PÅ FLENS BYGGMASKINER AB

Inför höstens val ligger fokus på jobben. Alla partier är eniga om att nya sådana ska skapas. Men kartan som ska visa vägen mot den fulla sysselsättningen skiljer sig en hel del mellan partierna. Skillnader som kan påverka dig som byggnadsarbetare finns bland annat i synen på rotavdrag, uppsägningsregler och sjukpenning.

TEXT: JENNY BERGGREN FOTO: MATS ERLANDSSON

”Trygghet går först”

”Alla sjuk-skrivna man läser om är ju misstrodda så in i helvete.”

GÖRAN MARKSTRÖM, SNICKARE

NÄR HYRESGÄSTERNA på Stenkvistavägen i Eskilstuna får flytta hem igen kommer inte mycket att vara sig likt. Åtminstone inte i deras kök och badrum, där stambytena är i full gång. Kanske kommer världen där utanför också ha ändrats, i den mån den ställs på ända av att en svensk regering byts ut.

– Skillnad är det nog, större än man kanske tänker på, säger rörmokaren Christian Lindell om betydelsen av vem som sitter vid makten.

Han jobbar med stambytet tillsammans med snickaren Göran Hamlin, som är tydlig med att Socialdemokraterna kan räkna hem en röst från melansverige. Han röstar som han alltid har gjort trots att han ibland svär över sossarna, trots att han inte är nöjd med Mona Sahlin och trots att skattelättnaderna under den gångna mandatperioden gynnat privat-ekonomin.

– Men om det är utförsäkrade och sånt som gör att vi får lägre skatt, då får det vara, säger han.

Jobbarkompisarna i boden återkommer gång på gång till att man ska kunna känna sig trygg även om man inte kan arbeta ända till pensionen.

– Alla sjukskrivna man läser om är ju misstrodda så in i helvete, säger snickaren Göran Markström.

BYGGLAGET ÄR ALLTSÅ MED på tåget när de röd-gröna partierna bland annat vill ta bort gränserna för hur länge man kan ha sjukpenning. Gränserna har förts in av den nuvarande regeringen och oppositionen menar att de nya reglerna har förstört tryggheten för sjuka människor. Regeringen anser att människor tidigare fastnade i bidragsberoende i onödan, då pengar betalades ut slentrianmässigt.

Just att bryta utanförskap och se till att så många som möjligt är i arbete löper som en röd tråd genom valdebatterna, men hur man når dit går meningarna som synes isär. Känslig även inom blocken är anställningstrygghetens betydelse. Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet vill gynna företagen genom att ge arbetsgivare större makt att välja vilka

anställda som ska sägas upp vid neddragningar. Moderaterna har dock inte ställt sig bakom några krav på att utöka småföretagens nuvarande rätt att undanta två personer från lagens turordningsregler. Miljöpartiet gillar också läget, medan de andra röd-gröna helst vill ta bort undantaget helt, de menar att det skapar godtycke och otrygghet.

– Vi klarade oss innan reglerna fanns. Folk som vill jobba och är duktiga har alltid haft jobb, säger å andra sidan Göran Hamlin om turordningsreglerna.

CHRISTIAN LINDELL KONSTATERAR krasst att arbetsgivare som vill bli av med någon nog ordnar det i dag också. Men samtalet landar i att det ändå är bra att turordningsreglerna finns. Även det nuvarande rot-avdraget möter positiva omdömen i boden. Det antas ha skapat jobb. Men lagets eget slit med att byta igen-grodda 60-talsrör och slitna köksskåp i hyreslägenheterna på Stenkvistavägen skulle inte kunna bli aktuellt för skatteavdrag i dag, eftersom rot vänder sig till privatpersoner som äger sina boenden. Den nuvarande oppositionen vill, för en tid, bygga ut det till att omfatta även energisparande renoveringar av hyreshus.

– Det låter bra. Men det kostar pengar och stålar måste tas någonstans, säger Göran Hamlin, som är skeptisk till nysatsningar som kostar.

De senaste opinionsmätningarna är jämna, med ett litet borgerligt övertag. Fullt möjligt är att inget block får egen majoritet samtidigt som Sverigedemokraterna gör entré i riksdagen. De kommer i så fall med bland annat önskemål om fler undantag i turordningsreglerna. Men framför allt bygger deras arbetsmarknadspolitik på samma antagande som den övriga politiken; att minskad invandring är den centrala lösningen på problemen. Göran Markström tror att det ligger ”något jävla missnöje” bakom partiets stöd, själv hoppas han att de blir kvar utanför riksdagen. Han tror att ”Reinfeldtarna” tar hem valsegern.

– Det är en känsla bara och så ser man ju mätningarna, säger han. ●

Snickaren Göran Hamlin och rörmokaren Christian Lindell tycker att rot-avdraget är bra. Arbetet de utför just nu ger dock ingen möjlighet till skatteavdrag eftersom det rör sig om hyreslägenheter.

Detta vill blocken med:

Moderaterna

Centern

Folkpartiet

Kristdemokraterna

Socialdemokraterna

Miljöpartiet

Vänsterpartiet

ARBETSMILJÖN

■ Regeringen har under den här mandatperioden börjat utreda ett system för screening, som Arbetsmiljöverket ska inleda testverksamhet med i höst. Screening innebär att man går igenom alla företags arbetsmiljö för att sedan dela ut någon form av omdömen eller märkningar som offentliggörs på Arbetsmiljöverkets hemsida.

Tanken är att god arbetsmiljö ska vara ett konkurrensmedel för företagen.

Under mandatperioden har regeringen lagt ner Arbetslivsinstitutet som bedrev forskning om arbetslivet.

Man har också kraftigt minskat anslagen till Arbetsmiljöverket som har fått dra ner på antalet inspektörer. Nu ökar anslagen till verket igen, men inte motsvarande nedskärningarna. De nya anslagen ska läggas på kunskaps- och informationsarbete.

■ Oppositionen vill satsa 40 miljoner på Arbetsmiljöverkets tillsyns- och informationsarbete samt på utbildning av skyddsombud och de regionala skyddsombudens verksamhet.

De vill också göra en kartläggning av hur arbetslivs- och arbetsmiljöforskningen bäst kan samlas och organiseras, en följd av att den nuvarande majoriteten lagt ner Arbetslivsinstitutet.

De rödgröna vill utöka skyddsombudens rätt att besöka arbetsplatser, man vill att skyddsombuden ska ha rätt att komma in på arbetsplatser med kollektivavtal även om inga medlemmar jobbar där. Vidare vill man se över reglerna för när skyddsombud kan stoppa farliga arbeten.

ANSTÄLLNINGSTRYGGHETEN

■ Folkpartiet, Centern och Kristdemokraterna vill se större möjligheter att göra undantag från turordningsreglerna i lagen om anställningsskydd. De vill alltså ge arbetsgivarna större makt över vem som får gå vid nedskärningar, i stället för att anställningstiden avgör.

I dag får endast företag med max tio anställda göra undantag för två personer. Moderaterna har inte ställt sig bakom några krav på ändrade turordningsregler. Moderaterna håller däremot med Centerpartiet och Kristdemokraterna om att tiden för provanställningar bör förlängas från sex till tolv månader.

Folkpartiet och Centerpartiet har också presenterat förslag om ungdomsjobb med lägre lön och särskilda villkor. Under den nuvarande mandatperioden har regeringen utökat möjligheterna till tidsbegränsade anställningar.

■ Vänsterpartiet och Socialdemokraterna vill ta bort den nuvarande rätten att göra undantag från turordningsreglerna vid uppsägningar (normalt avgör anställningstiden vem som får gå först vid nedskärningar, men företag med max tio anställda får ta undan två personer från turordningen). Miljöpartiet vill ha kvar de nuvarande reglerna.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill också ha en lagändring för att hindra att företag åsidosätter anställningstryggheten med hjälp av bemanningsföretag, genom att först säga upp anställda och sedan hyra in personal till samma uppgifter. Miljöpartiet kan tänka sig en lagändring på sikt.

Företag med max tio anställda har i dag rätt att göra undantag vid uppsägningar.

LAVALFRÅGAN

■ Regeringen fick frågan i sitt knä när EG-domstolen 2007 meddelade att Byggnads och Elektrikernas blockad mot det lettiska företaget Laval i Vaxholm 2004 stred mot EG-rätten. Det innebär i förlängningen att de svenska reglerna för hur facket kan kräva kollektivavtal inte var i samklang med EU-reglerna.

Efter livlig debatt blev resultatet den så kallade Lavallagen som började gälla i våras. Den har blivit hårt kritiserad för att konflikträtten inte gäller alla arbetare fullt ut. Regeringen anser dock att lösningen värnar den svenska modellen.

”Jag är glad att vi funnit en lösning som på ett välbalanserat sätt förenar den svenska arbetsmarknadsmodellen med gällande EG-rätt. Det går att behålla den svenska modellen och samtidigt respektera EG-rätten”, sa dåvarande arbetsmarknadsministern Sven Otto Littorin när förslaget tagits fram.

■ De rödgröna är eniga om att riva upp den så kallade Lavallagen. De är missnöjda med att fackens rätt att ta strid för avtalsenliga villkor inte är densamma gentemot alla företag.

När arbetsgivarna är utländska företag som skickat anställda på uppdrag i Sverige kan facket endast kräva kollektivavtalens minimivillkor och endast inom vissa områden.

Kritik har också riktats mot att företag kan klara sig utan krav på svenska avtal genom att visa egna papper på att villkor motsvarande avtalens minimivillkor gäller. Sådana uppgifter kan vara svåra för svenska fackförbund att kontrollera.

De rödgröna anser att regeringens lagändringar gick längre än vad EG-domstolens dom i Laval-målet krävde och de vill ta fram ett nytt regelverk. Man vill även åstadkomma nya regler på EU-nivå för att stärka löntagarnas position.

SKAPA NYA JOBB

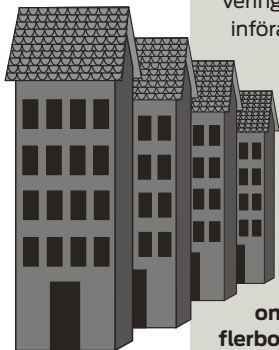
■ Mantrat från regeringen är att det ska vara lönsamt att arbeta, billigare att anställa och att matchningen mellan arbets-sökande och lediga jobb ska förbättras. För att uppnå detta har man bland annat halverat arbetsgivaravgifter för ungdomar under 26 år.

Det så kallade jobbskatte-avdraget har inneburit en skattesänkning för den som arbetar. Under nästa mandat-period vill man fortsätta med att bland annat förenkla regler för företagare.

Allianspartierna vill stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad genom att satsa på olika former av lärlingsanställningar. Folkpartiet och Centerpartiet har också lagt förslag om lärlingsanställningar, med låg lön och sämre anställningsskydd, som inte är knutna till gymnasieutbildningar.

■ I argumentationen om jobben pratar de rödgröna betydligt mer än alliansen om investeringar som ska ge jobb: investeringar i infrastruktur, bostadsbyggande (se under rubriken Byggstödet) och välfärd. De rödgröna lovar också ett program med drygt 40 000 nya praktik- och utbildnings-platser.

De rödgröna vill avskaffa den allmänna sänkningen av arbetsgivaravgiften för alla under 26 år som alliansen genomfört och i stället ge dem som anställer arbetslösa ungdomar ett år helt utan arbetsgivar-avgift. Man vill också sänka arbets-givaravgift-erna för småföretag.

De rödgröna vill att rot-avdraget även ska omfatta renovering av flerbostadshus.

BYGG-STÖDET

■ Alliansen vill ha kvar det nuvarande rot-avdraget som ger privatpersoner möjlighet att göra avdrag när de renoverar sina bostäder. Centerpartiet vill utveckla avdraget så att det gynnar gröna investeringar och partiet kan också tänka sig andra statliga stöd till klimat-åtgärder.

Centerpartiet vill att staten genom garantier ska underlätta för nyproduktion av bostäder på landsbygden. Folkpartiet vill ha statliga garantilån för upprustning av miljonprogrammen.

Men den nuvarande reger- ingens företrädare betonar att det är mer konkurrens, inte sub-ventioner, som ska sätta fart på byggandet. Under mandat- perioden har regeringen också förenklat plan- och bygglagstiftning- en i syfte att under- lätta byggande.

■ De rödgröna vill ha kvar rot-avdraget så länge det behövs för att skapa jobb. Under den tiden vill man bygga ut avdraget så att det blir tillgängligt även för fastighetsägare som total- renoverar flerbostadshus, men med villkoret att renoveringarna leder till att energiförbrukningen minskar med minst 30 procent.

I dag kan endast privat- personer som äger sin bostad göra avdrag, även det avdraget ska kompletteras med en klimatbonus. Dessutom vill man införa ett särskilt rot för energibesparande skolreno- veringar. De rödgröna vill också införa ett statligt investerings- stöd för nya, energisnåla hyresrätter. Målet är att bygget av hyresrätter ska mer än fördubblas under nästa mandat- period.

SJUK- FÖRSÄKRINGEN

■ Under den gångna mandat- perioden har regeringen infört omdebatterade tidsgränser i sjukförsäkringssystemet. Man motiverar det med att männi- skor inte ska fastna och pas- siveras i sjuksystemet, utan få hjälp att återgå till jobb.

Under våren tillsatte man en utredning om arbetslöshets- och sjukförsäkringarna som ska vara klar 2013, men i nuläget är de stora förändringarna genomförda.

Ska tids- gränser för hur länge man kan få sjukpen- ning finnas kvar? Det beror på vilka som vinner valet.

■ De rödgröna har hårt kritise- rat de förändringar i sjukförsäk- ringen som alliansen genomfört under den här mandatperioden. Vid ett maktskifte vill man genast ta bort den maxgräns på 550 dagar som normalt gäller för sjukpenning. Man vill också göra de nuvarande prövningar mot arbetsmarknaden som görs under sjukskrivningstiden mer individuella.

För fortsatta ändringar vill de rödgröna tillsätta en bred utred- ning om en "långsiktigt hållbar och modern sjukförsäkring". På sikt vill de höja taket så att fler får ut 80 procent av sin tidigare inkomst i sjukpenning.

A-KASSAN

■ Regeringen har tillsatt en utredning som ska se över arbetslöshets- och sjukförsäk- ringarna. Utredaren ska titta på hur en allmän arbetslöshets- försäkring, alltså en försäkring som alla löntagare ansluts till, skulle kunna se ut. Folkpartiet har varit tydliga med att de vill ha en sådan försäkring som ska knytas till staten i stället för till fackförbunden.

Centerpartiet vill ha en allmän arbetslivsförsäkring där arbetslöshets- och sjukförsäk- ringen slås samman.

Kristdemokraterna vill att ersättningstaket varje år räknas upp enligt prisbasbeloppet, på samma sätt som sjukförsäk- ringen.

Under den här mandatperio- den har regeringen genomfört en rad uppmärksammade ändringar i a-kassan, bland annat gällande hur ersättningen trappas ner för den som är sjuk länge.

■ De rödgröna vill höja ersätt- ningsnivån till 80 procent av lönen under hela arbetslöshets- perioden, i dag trappas nivån successivt ner. 80-procents- nivån ska införas från april 2011 och samtidigt ska taket för hur hög dagessättning kan vara höjas med 250 kronor, till 930 kronor.

I dag slår exempelvis många byggnadsarbetare i ersättnings- taket så att de i praktiken aldrig får ut 80 procent av sin lön. De rödgrönas mål är att 80 procent av löntagarna ska få ut 80 procent i ersättning.

I dag varierar medlemsavgif- ten man betalar till a-kassan, den påverkas av hur hög arbets- lösheten är i branschen. De röd- gröna vill införa ett system där alla betalar 80 kronor i avgift. Miljöpartiet är, liksom allian- sen, egentligen för en allmän arbetslöshetsersättning som ska omfatta alla.

Het skrapa löser trist jobb

Normalt tar man bort gammal färg genom att värma och skrapa bort de uppmjukade färgresterna. Med den här färgskrapan görs båda momenten samtidigt.

– Jag höll på att måla fasaden på mitt nybyggda hus. Då tänkte jag att om tio, tolv år så måste jag göra om det. Jag vill inte skrapa, det är nog med att måla, berättar uppfinnaren Peter Lundin från Krokom utanför Östersund.

Skrapan finns ännu bara som prototyp. Den är byggd av en liten vibrerande slipmus med trekantig platta. På plattan sitter framdelen av en vanlig färgskrapa.

Framför slipmusen sitter en värmepistol. Gammal färg som ska avlägsnas mjukas upp med hetluft från värmepistolen samtidigt som den vibrerande skrapan dras över ytan.

Slipmusen vibrerar med korta rörelser med mycket högt varvtal, 20 000–25 000 varv per minut, vilket är effektivt för att avlägsna färg.

– Jag provade först med en sticksåg. Men då högg det eftersom den har för lång slaglängd, berättar Peter Lundin.

Träfasader, som blåstras ger mycket spillsand, damm, ”uråtet” trä och det kan ge fuktskador om vatten används i anslutning.

MED HJÄLP AV patentombud har Peter patentskyddat sin uppfinning. Av en bekant fick han rådet att vända sig till innovationsrådgivare hos Almi Företagspartner. De tyckte att det var en bra idé och hjälpte honom att gå vidare. Från Almi fick han ett bidrag på 15 000 kronor för att utveckla sin idé.

Från stiftelsen SKAPA fick han ett

KENNETH PETTERSON

”Jag vill inte skrapa, det är nog med att måla”, säger Peter Lundin som uppfunnit färgskrapan som både värmer och, just det, skrapar.

uppfinnarstipendium på 20 000 kronor och hösten 2009 visades hans uppfinning på tekniska mässan i Stockholm.

BAKOMSKAPA, som bildades till minne av Alfred Nobel, står Stockholmsmässan, Svenska Uppfinnareföreningen, ALMI, statliga tillväxtmyndigheten VINNOVA, Stiftelsen Agne Johanssons Minnesfond och Patent- och registreringsverket.

”Jag provade först med en sticksåg.”

PETER LUNDIN,
UPPFINNARE

Nu efter tre år av utvecklingsarbete, har Peter Lundin etablerat kontakt med tänkbare tillverkare.

När skrapan når ut på marknaden kommer den att få en mer tilltalande design än prototypen. Dessutom ska avståndet mellan den vibrerande skrapan och varmlufts-munstycket ökas för att uppnå bästa effekt. Skrapan har även fäste till ett förlängningsskaft.

KENNETH PETTERSON

PETTERSONS PRYLAR

Tipsa mig!

08-728 49 70

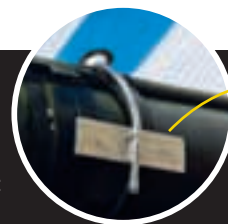
k.p@byggnadsarbetaren.se

Grejer&grepp på nätet:

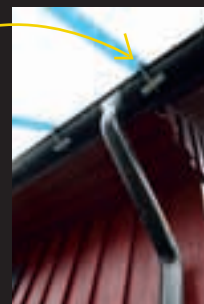
www.byggnadsarbetaren.se

FIFFIG KROK FIXAR SKYDDET

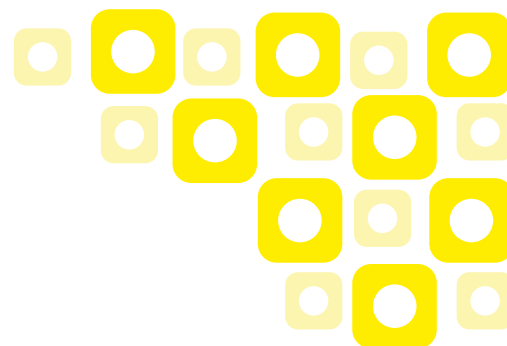
■ Roland Nilsson, målare från Näsium i Skåne, har konstruerat en krok som gör det möjligt att snabbt bygga ett väderskydd, till exempel för målning eller fasadarbeten. Kroken har samma profil som hängrännan vid takfoten och placeras på hängrännan. Därefter hakas presenningen fast i kroken genom att varje oljetthål träs över en krok. Presenningen sträcks så att den följer taklutningen, och förankras i marken.

Krokarna fästs på hängrännan och sen är det bara att haka fast presenningen.

En förändring kräver mycket av alla inblandade – inte bara av din medlem

Och allt handlar om människor! Arbetslivsresurs har mångårig erfarenhet av att stödja människor i omställning och med arbetslivsinriktad rehabilitering. Vi uppnår resultat! 8 av 10 får nytt jobb. Våra medarbetare är certifierade coacher och finns på 40 orter i landet. Så vi finns alltid nära till hands!

Läs mer på www.arbetslivsresurs.se

Genom att utveckla människor
utvecklar vi organisationer

VI GÖR DIG BÄTTRE.
SPACKEL FÖR JÄMNARE YTOR
MED MINDRE EFTERBEHANDLING.

EXEMPEL PRODUKTOMRÅDE/PRODUKTER

GOLVSPACKEL

Fiber quick är ett självjämnande flytspackel för perfekt resultat i tunna skikt. Spacklet är fiberförstärkt och ger en snabbhärdande och fuktskadestabil yta.

VÄGGSPACKEL

LH väggspackel är framtaget för att passa olika underlag och olika krav på den färdiga ytan. Konsistensen är lättarbetad med bra fyllnadsegenskaper. Spacklets låga vikt gör arbetet mer ergonomiskt.

PUMPBARA FLYTSPACKEL

Samtliga Bostik flytspackel finns att beställa i pumpbil för stora objekt.

Håll ihop

Välfärd handlar om hur vi tar hand om varandra. Därför vill vi bygga världens bästa välfärd – utan privata vinster. Läs mer på www.vansterpartiet.se

Vänsterpartiet

Knivskarp match

Ett bra gummi är alltid bra för den rätta känslan. Vinnare i Byggnadsarbetarens knivtest blev en kniv med ett grepp klätt i gummi. En faktor som avgjorde hela testet.

TEXT: CENNETH NIKLASSON **FOTO:** ANDERS G WARNE

BETYG

Betygen på respektive testfaktor är ett medelvärde av testpiloternas betyg. Slutbetyget är en helhetsbedömning som sätts av redaktionen. Där vägs kommentarer och pris in.

HULTAFORS (CRAFTMAN'S KNIFE)

MORAKNIV (2000)

CRAFTLINE (TOP Q)

Pris (inkl.moms)	86 kr	189 kr	86 kr
Vikt	107 g	135 g	103 g
Typ av blad	Rostfritt stål	Rostfritt stål	Rostfritt stål
Grepp	5	4	4
Vasshet	4	4	4
Få ur skyddshöljet	4	4	4
Säkerhet	4,5	4,5	4
Kommentarer	Grymt skönt skaft som är gummibeklätt. Ett självklart val för en nutida Emil i snickarboa.	Mycket bra allroundkniv, men glidskyddet är undermåligt. Bra med stort skaft.	Ful färg om man nu ska lägga någon vikt vid det. Bra grepp trots att det är blött ute. Bra bälteshållare.
TOTALBETYG			

UTAN KNIV ÄR EN snickare inte klädd. Kniven ska alltid hänga där på byxan, men ofta är den inte speciellt vass.

– Vi använder ju kniven till allt möjligt. Att hålla den knivskarp hela tiden går inte, men ett bra sätt är att försöka ha en kniv som blivit lite sliten och en ny, vass kniv. Sedan blir det ju alltid så att den skarpa kniven blir slö den också, säger Per Wohlin.

Han tycker att kniven från Hultafors med gummibeklätt grepp är bäst.

– Den känns genomtänkt och passar bra för jobb såväl inomhus som utomhus där det kan bli blött och halt. Egentligen har den en ganska traditionell form på greppet, men i och med gummit blir det fantastiskt.

Per Wohlin är så nöjd med kniven att han gärna skulle vilje se att arbetsgivaren JM plockade in några kartonger.

Den enskilt viktigaste detaljen som diskuterades under testet var utan tvekan just hur bra greppet var på knivarna. Ett par av snickarna tyckte

att greppen rent generellt kunde vara lite större.

– Kniven ska ligga skönt och tryggt i handen, det är helt avgörande. Och det måste vara så pass bra att man kan känna sig säker även om greppet blir vått eller till exempel när man får formolja på handskena och sedan ska använda kniven, säger Per Wohlin.

”Jag har inte sett en slipsten på bygget sedan någon gång på 80-talet.”

SNICKAREN KENNETH JEPSEN

En annan viktig detalj som kom upp var vikten av ett bra glidskydd, som ser till att handen inte rappar från greppet ut på bladet vilket kan ge allvarliga skärskador. På flera av knivarna tyckte snickarna att glidskyddet var lite för dåligt.

SÅ TESTADE VI

Vanliga på byggena

URVAL:

Vi valde att testa några olika hantverkarknivar – varav flera är vanliga på landets byggarbetsplatser.

METOD:

Byggnadsarbetarna använde knivarna i det vanliga arbetet, under en dryg vecka på ett bygge i Stockholm. Därefter fick de sätta betyg och skriva ner kommentarer. Slutbetyget sätts av redaktionen som även väger med priset i slutbetyget.

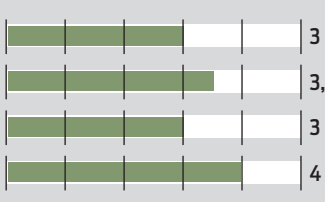
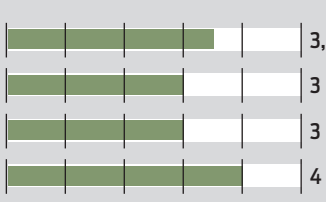
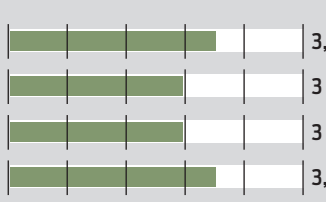
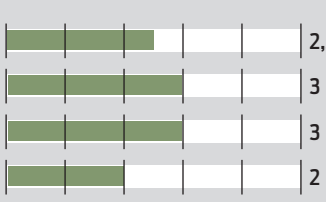

En av knivarna som testades var en nyhet – säkerhetskniven från Hultafors. Spetsen är borta, vilket innebär att skaderisken borde minska. Men snickarna är skeptiska. Risken för sticksador minskar, men samtidigt anser de att spetsen är nödvändig när de använder kniven.

– Den som vill ha en kniv utan spets kan ju fixa det själv genom att slipa ner udden, säger snickaren Kenneth Jepsen.

NÄR DET GÄLLER snickarnas betyg i förhållande till priset på knivarna var det egentligen inga stora skillnader. I många andra tester har betyget stigit i takt med priset, men det gäller alltså inte knivarna.

– Det är inte värt att betala 200 kronor för en kniv när det finns knivar för under 50-lappen. När kniven väl börjar användas slits den snabbt. Men knivar med ett bra grepp och som är säkra kan ju vara värda några kronor mer, säger snickaren Kenneth Jepsen.

FLER
TESTER PÅ
NÄTET

			
CRAFTLINE (Q511)	HULTAFORS (SÄKERHETSKNIV SKV)	HULTAFORS (HANTVERKARKNIV HVK)	MORAKNIV (KLASSISK NR 2)
50 kr 97 g Kolstål	54 kr 101 g Kolstål	24 kr 99 g Kolstål	76 kr 83 g Kolstål
			
<p>Känns skön i handen. En klassiker som känns säker.</p>	<p>Känns mycket trygg att använda. Trubbig spets är inget jag tycker passar på en kniv.</p>	<p>Bra med långt skaft. En bra standardkniv.</p>	<p>Det finns inget glidstopp och det är inte bra ur säkerhets-synpunkt.</p>
			

Hur länge knivarna håller sig skarpa spelar mindre roll. När de är slöa kastas de bort. Rent historiskt har kniven under de senaste 30 åren gått från att vara ett verktyg som vårdats ömt till en slit- och slängvara.

– Jag har inte sett en slipsten på bygget sedan någon gång på 80-talet, säger Kenneth Jepsen.

SNICKARNA PÅ JM får knivar av arbetsgivaren. Kostnaden för att köpa in knivarna är låg och det blir dyrare om de anställda själva ska ställa sig och slipa dem vassa.

– Det går ju inte att slipa de här knivarna. Enda sättet är att köra lite snabbt på smärgeln, säger snickaren Kjell Svensson.

Förutom att gummit var viktigt för kniven som vann så hade den även en annan bra egenskap. Den var enkel att få i och ur slidan.

– Jag tycker att alla knivarna var lätta att få ur. Det handlar mycket om hur hårt man trycker till, säger Per Wohlin. ♦

Per Wohlin håller fram sin favoritkniv. – Det här är en riktigt bra kniv. Det bästa är att greppet är så bra i alla väder. Det finns ingen risk för att man slinter, även om det är blött.

Exakt fyra veckor kvar till Lidingöloppet, ett av världens tuffaste terränglopp. För dig som anmält dig: Här kommer tips om hur du toppar formen från Anders Szalkai, en av landets ledande löpträningsexperter.

TEXT: JOHAN SJÖHOLM FOTO: LARS PEHRSON/SCANPIX (STORA BILDEN)

Så lurar du banan

GÖR DITT LIVS LIDINGÖ-LOPP MED SZALKAIS KNEP

DET SKA SÄGAS DIREKT, Lidingöloppet är inget vanligt terränglopp. Framför allt är det två saker som gör det speciellt: Längden, 30 kilometer, och den extremt kuperade bansträckningen.

Många är de vältränade motionärer som knäckt sig i klassiska stigningar som Bosötvättbrädan (det kuperade avsnittet som dyker upp efter 16 kilometer) eller den fruktade Abborrhacken, som efter 25 kilometer stiger 48 meter på en sträcka av 550 meter.

– En vanlig 30-kilometersrunda på landsväg kanske inte kräver så mycket energi. Men under Lidingöloppet får du aldrig riktigt vila. Där är det antingen upp eller ner, säger Anders Szalkai, svensk före detta VM- och OS-löpare som numera lär ut sina bästa träningsknep via internet och tv.

Men ta det lugnt, med rätt träning går det att övervinna banan.

Enligt Anders Szalkai kan den som anpassar sin träning till Lidingöloppets egenheter kapa rejält med tid.

– Jag har själv inte satsat på Lidingöloppet särskilt många gånger. Ofta kom en start i ett mästerskap eller en höstmara i vägen. Men 1994 gick jag in för det och jobbade med att få in flytet när en utförlöpare går över i en uppförbacke. Det är ju olika löpningar. Och jag kunde konstatera att jag sprang tre, fyra minuter snabbare.

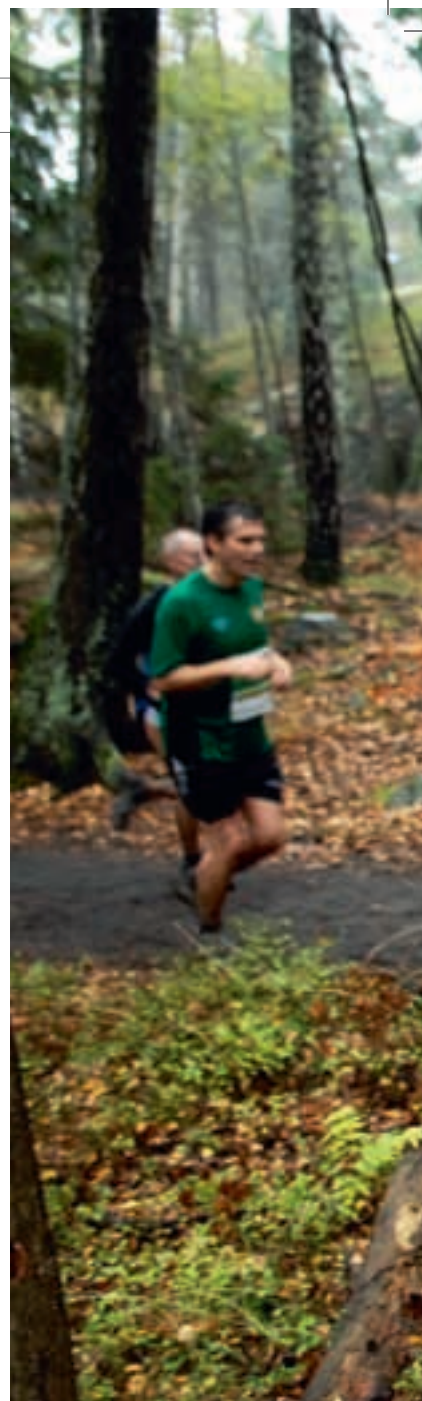

Anders Szalkai

KIELL VIGESTAD

ANDERS SZALKAIS TID det året var 1,41. Han tror att för en 2.30-löpare kan tidsvinsten bli så stor som tio minuter med en Lidingölopps-inriktad träning. Och kan du hitta lite av samma flyt som Anders Szalkai kommer du också att få en mycket bättre löppplevelse över huvud taget.

– Då är det ett underbart lopp. Du känner att det rullar på bra utför och att ta sig upp till nästa krön känns som en liten knicks. Den känslan är grym.

ANDERS SZALKAIS TIPS TILL DIG SOM VILL SLÅ DITT PERSONLIGA LIDINGÖREKORD

4 VECKOR KVAR

Träna utförlöpning

■ En jätteviktig träning inför det extremt kuperade Lidingöloppet. Ett bromsande steg i nerförsluten kostar tid och energi. Man vinner mycket genom att hitta flyt i löpningen mellan uppför och nerför. Träna på att våga skjuta ifrån steget och att hitta en mjukhet i löpningen även utför.

Intervallpass i backe

■ Leta upp någon 20-40-sekun-

dersbacke. Värm upp genom en kvarts lättare löpning till din backe. Löp uppför backen med rejält tryck i steget.

Tänk på att löpa över krönet och en bit på den plana ytan som följer, så att du får träna på övergången från trycket i uppförlöpning till en harmonisk, plan löpning. Vila en stund och löp sedan utför (se Träna utförlöpning). Upprepa intervallen under cirka

tjugo minuter. Runda av med lätt löpning hem.

Ett tuffare långpass

■ Det är tre mil som ska löpas så långpass är väsentliga. När tre veckor återstår bör ett av dina långpass vara riktigt tufft. Spring din vanliga runda i 70-80 minuter, men sen ska du ha ett rejält kuperat avsnitt på cirka en halvtimme. Den delen av passet kör du riktigt hård löpning. Har du

inget kuperat område i närheten, välj ut en backe och krets runt den och kör den ett tiotal gånger. Tänk på armpendlingen och att korta steget uppför.

SISTA VECKAN

Skippa vilan

■ För dig som tränar mycket (4-5 pass i veckan), lägg in extra vila näst sista veckan, för att sedan löpa ett fartpass i början av sista veckan. Därefter lätta joggingpass varje dag fram till loppet. Då und-

30 kilometer på en extremt kuperad bana gör Lidingöloppet speciellt. Här en ögonblicksbild från 2007 års lopp.

viker du segheten som kan uppstå i samband med vila.

Kolhydratladda

På onsdagen börjar du äta extra kolhydrater. Lidingöloppets extrema banprofil kräver att du har gott om snabb energi att förbränna. Det betyder inte att du ska äta tills du mår illa. Men under onsdag, torsdag och

fredag ska du få i dig något extra mellanmål rikt på kolhydrater. Sedan minskar du på köttet och fisken och lägger på mer pasta eller ris på tallriken under måltiderna. På tävlingsdagen äter du exakt den allsidiga och rejäla frukost du brukar äta.

UNDER LOPPET

Låt bli att kryssa

■ Det blir trångt direkt. Ha tålamod och håll tillbaka impulsen att börja kryssa dig fram bland medlöparna.

Du vinner kanske lite tid, men du förlorar jättemycket energi.

Skäms inte för att gå

■ Ju längre du ska vara ute, ju mer har du att tjäna på att gå i vissa backar. Den som ligger på en tid runt tre timmar tjänar ganska lite tid på att springa upp för de mest krävande backarna. Men det kostar massor av energi och muskelkraft. Lägg upp en strategi redan från början vilka backar du ska gå uppför.

Låt armarna hjälpa dig uppför Abborrbacken

■ Problemet är att Abborrbacken kommer sent i loppet då det kan vara svårt att tänka klart. Men försök ändå att korta ditt löpsteg och jobba med lite kraftigare "driv med armarna". Då går det lite lättare att ta sig upp.

WEBBEN

■ Fler löpartips från Anders Szakai hittar du på www.marathon.se

Författaren Joseph Wambaugh var inspirationskälla till tv-serien Spanarna på Hill Street. Hollywoods kråkor är andra boken i en trilogi.

Spaning med grym Hollywood-kuliss

Hollywoods kråkor

JOSEPH WAMBAUGH

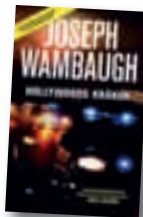
KRIMINALROMAN Joseph Wambaugh är en legend inom amerikansk kriminallitteratur, känd inte minst för att ha varit inspirationskälla till tv-serien Spanarna på Hill Street. Hollywoods kråkor ingår i en trilogi där Hollywood station sedan tidigare finns på svenska. Båda är översatta av Expressens stjärnskrubent Mats Olsson.

Det här är ingen deckare med ett specifikt mordfall som sätter griller i huvudet på någon excentrisk utredare. Visst finns här en löst sammanhållen intrig som löper genom boken, men framför allt är det uniformerade spanare som har huvud-

rollerna i Wambaughs berättelser. Situationerna de råkar ut för, den ena mer bisarr än den förra, läggs till varandra nästan som i en novellsamling.

Författaren är grym på att utnyttja det skruvade Hollywood som kuliss. Poliserna kastas mellan världar bebodda av de rikaste av de rika och bottenlös misär. Cynismen det föder är så bitter att den blir komisk. Alla, oavsett hudfärg, tjuvar likväl som poliser, miljonärer och tiggare, är rasister.

Och de rättfärdigaste snutarna är också de som råkar mest illa ut. Medan jag bara fortsätter läsa, sida upp och sida ner.

JOHAN SJÖHOLM

SAGT & HÖRT

”Fult folk’ är nyttig och viktig läsning. I alla fall om man vill lyssna och förstå något av den bakgrund hos de människor som kan föra Sverigedemokraterna till riksdagen den 19 september i år.”

PITEÅ-TIDNINGEN

Förläng sommaren med en festival!

- Popaganda i Stockholm, 27–28 augusti.
- Moshpit Open Festival i Nykvarn, 4 september.
- Close to Home i Borås, 27–28 augusti.

”Kallskänken’ håller pennan precis mot den nedbrytningen, pannlampan på förtryckarmekanismerna: arbetslöshet-tacksamhet-underbemannings-individuell lönesättning.”

GP

BÖCKER

Fult folk

LINNEA NILSSON, EMIL SCHÖN

SAMHÄLLE Det har skrivits åtskilliga böcker om Sverigedemokraterna, men det finns få böcker som handlar om vilka väljarna är. I Fult folk intervjuas nio personer, som röstar på Sverigedemokraterna, av två journalister. Intervjuerna blandas med fakta om väljarna, och två avsnitt om Dansk Folkeparti och Fremskrittspartiet i Norge.

Det är intressant läsning och man får en förklaring till varför dessa människor röstar som de gör. Efter att ha läst boken är inte allt lika svartvitt längre.

KC

BÖCKER

Kallskänken

JENNY WRANGBORG

POESI Det träffar i magen när kallskänkan och poeten Jenny Wrangborg målar upp bilden av ett klassamhälle via kafégästernas nonchalans, de tunga lyften och chefs maktmissbruk. Det är inte poesi enligt schablonen. Inget lämnas mellan raderna eller sveps in i metaforer. På rak, tydlig och rytmisk svenska levereras bilderna av vardagslivet, färgat av både förnedring och glädje. Genom boken löper en kompromisslös ilska mot orättvisorna, men också en stark arbetsglädje och tro på förändring. Inte poesi enligt schablonen – men riktigt bra, och lättillgängligt.

JB

FREDAGSKÄK

MED PER MORBERG

Korv med tysk potatissallad

INGREDIENSER (4 pers):

- 700-800 gram wienerkorv
- 1 kg färskpotatis ■ 2 rödlökar ■ 2 vitlöksklyftor ■ ½ dl olivolja ■ 1 dl vatten ■ 1 dl vitvins- eller äppelcidervinäger ■ salt, peppar ■ färsk timjan eller oregano efter smak ■ ev 3 msk kapris

GÖR SÅ HÄR:

- 1 Grilla korven jämnt på medelstark värme.
- 2 Koka potatisen mjuk med skalet kvar. Låt svalna.
- 3 Strimla rödlöken och hacka vitlöken. Lägg löken i en kastrull och håll på olivolja, vatten och vinäger.

Salta, peppra och tillsätt ev kapris. Koka upp, sänk värmen och puttra tills rödlöken är mjuk och vätskan kokat in lite.

4 Skala potatisen, skär i klyftor, lägg i en skål och håll över lökdressingen. Tillsätt de färska örtekryddorna.

PER MORBERG, skådis, har gjort sig känd som temperamentsfull tv-kock i "Vad blir det för mat". Nu är han aktuell med boken "Morberg grillar". Det här receptet är hämtat från den.

JU FÖRR DESTO BÄTTRE

Gör som tusentals andra byggnadsarbetare! Ta chansen att bli bland de första att rösta bort den sittande regeringen! Förtidsrösta från den 1 september! *

***se www.byggnads.se/fortidsrosta för mer info om hur och var du röstar.**

INBLICK information från ditt fackförbund

NR 10 REDAKTÖR: HUMLA EINARSDÓTTIR ADRESS: BYGGNADS, 106 32 STOCKHOLM
E-POST HUMLA.EINARSDOTTIR@BYGGNADS.SE TEL: 08-728 48 34 WWW.BYGGNADS.SE

Målarnas lag 2 visar sin styrka i grenen tross.

Halmstad samarbetade bra i finalen.

Det segrande glada och stolta Borås-laget med andre ordförande Johan Lindholm.

Halmstad på 2:a och Umeå på 3:e plats flankerar Borås segrare.

Borås segrade i årets Tiokamp

Borås vann tiokampen för andra året i rad. Halmstad kom på andra plats och Umeå knep tredjeplatsen. Tiokampen hölls traditionsenligt på Rönneberga kursgård på Lidingö.

Under fem dagar i juli samlades ett 90-tal medlemmar under 30 år på Byggnads kursgård på Rönneberga utanför Stockholm. Deltagarna tävlar i lag utifrån den avdelning de representerar. De olika deltävlingarna sprids ut över fem dagar och sedan räknas den sammanlagda poängen ihop för alla lag. Ungdomarna får

tillfälle att visa musklerna i olika grenar som exempelvis karaoke, tross, paintball och simning.

Tiokampen brukar få ungdomar engagerade

Inför Tiokampen kan Byggnads och Målarnas avdelningar anmäla intresserade medlemmar. Syftet med aktiviteten är att få

fler att engagera sig fackligt på sina arbetsplatser. Därför varvas tävlingarna med intressanta föreläsningar. I år diskuterades kollektivavtalets värde, att vara ung i facket och situationen i Palestina.

– Det är bra att ungdomarna får träffas och lära känna varandra, det märks att de har utbyte av varandra och att de har roligt! Tiokampen är en viktig del i vårt ungdomsarbete, säger Per Jansson, ungdomsansvarig ombudsman på Byggnads.

Stockholmslaget segrade i Cup Byggnads

Stockholm tog den 7 juli sin sjätte inteckning i distriktspojkturneringen genom att besegra Västergötland i finalen på Sannarps IP i Halmstad inför 1204 åskådare.

Stockholm tog ledningen i matchens 13:e minut då en frispelad Mahmoud Eid placerade in bollen i mål. Fem minuter senare sköt han även in 2-0. Västergötland fick reducering i matchens 30:e minut då Ali Al-Habobi stötte in bollen efter en stolpretur. I matchens 74 minut skarvade Adhavan Rajamohan in 3-1 målet.

I år var Byggnads värd för första året för distriktspojkturneringen. Ett stolt Stockholmslag segrade i Cup Byggnads.

Autogiro

Betalar du medlemsavgift via autogiro måste pengar finnas på ditt konto senast den 26 augusti.

A-kassan

Ersättning från A-kassan betalas ut den 30 augusti samt den 6, 13 och den 20 september.

MÖTEN & SÅNT

Avd 2, Byggnads Södra Skåne

Scheelegatan 27, Malmö
Tfn 040-669 78 00, fax 040-97 46 30, sodrasokane@byggnads.se
Pensionärsklubben: möte tisdagen den 7 september kl. 14.00 i Folkets Hus i Malmö, sal 2. Tel Sven Persson 046-25 31 89, 0702-97 21 31.

Avd 3, Byggnads Sydost

Rådjursvägen 1, Växjö
Tfn 0470-75 35 30, fax 0470-202 19, sydost@byggnads.se

Tingsrydsektionen: sektionsmöte/studiebesök torsdagen den 9 september kl. 18.30 på Linders.

Ronnebysektionen: allmänt medlemsmöte samt lerduveskytte tisdagen den 31 augusti från kl. 17.00 på Stegeryds trappskyttebana. Byggnads bjuder på korvgrillning. Medtag hagelbössa om du har. Följ skyltning från Hasslö vägskaal mot Johannishus.

Avd 10, Kalmar

Radarvägen 9, Kalmar
Tfn 0480-42 90 90, 0480-510 11, kalmar@byggnads.se

Emmahoda- och Torsåssektionerna: sektionsmöte torsdagen den 26 augusti kl. 19.00, Kyrkstallarna i Vissefjärda.

Nybrosektionen: sektionsmöte tisdagen den 31 augusti kl. 18.30. Folkets Hus Nybro.

Oskarshamnsektionen: sektionsmöte onsdagen den 1 september kl. 18.30, LO-lokalen Forum.

Avd 11, Byggnads Mälardalen

Hemdalsvägen 1, Västerås
Tfn 021-17 87 00, fax 021-41 04 13, malardalen@byggnads.se

Strängnässektionen: sektionsmöte onsdagen den 1 september kl. 19.00 i Arbetarrörelsens hus i Strängnäs. Välkommen.

Avd 12, Bygg 12:an

Olof Palmes Plats 1, 413 04 Göteborg
Tfn 031-774 33 00, fax 031-774 33 77, bygg12an@byggnads.se

SVENSKA BYGGNADSARBETAREFÖRBUNDET 117 61 STOCKHOLM
BESÖKSADRESS: LILJEHOLMSV. 28-32, STOCKHOLM TEL: 08-728 48 00

Sektion 1 Centrum: medlemsmöte onsdagen den 1 september kl. 17.00 i AFIGs lokaler, Järntorget 7, 5 vån. Gäster: författarna till boken "Bokslut Reinfeldt", Christer Persson, Stefan Carlén och Daniel Suhonen.
Sektion 2 Sydost: medlemsmöte onsdagen den 8 september kl. 17.00 i Viran, Folkets hus, Mölndal.

Sektion 3 Nord: medlemsmöte måndagen den 30 augusti kl. 17.00. Anders Prästg. 1, Kungälv.

Byggnads fackklubb i NCC: medlemsmöte torsdagen den 2 september kl. 17.00 på NCC:s kontor, Kromet, hörsalen.

Avd 21, Bygg 21:an Jönköping

Fabriksgatan 9, Jönköping
Tfn 036-34 46 60, fax 036-34 46 79, bygg21an@byggnads.se

Jönköpingsektionen: medlemsmöte onsdagen den 8 september kl. 18.30 på restaurang Guvernören. På dagordningen: info om valet med Elin Lagerqvist. Det bjuds på mat och hopp om bra diskussioner.

Avd 23, Byggnads Norrbotten

Nygatan 3, Luleå
Tfn 0920-940 80, fax 0920-948 79, norrbotten@byggnads.se

Bodensektionen: medlemsmöte torsdagen den 26 augusti kl. 18.00, Expeditionen Drottningg. 6, Boden.

Pajalasektionen: medlemsmöte torsdagen den 26 augusti kl. 18.00. Plats: ABF Pajala.

Avd 25, Byggnads Uppland

Portalgatan 32, Uppsala
Tfn 018-19 45 00, fax 018-19 45 01, uppland@byggnads.se

Alunda/Östhammar-sektionen: medlemsmöte torsdagen den 16 september kl. 18.30, Almo idrottsplats i Alunda.

Hallstaviksektionen: medlemsmöte onsdagen den 8 september kl. 19.00, Folkets Hus i Hallstavik.

Norräljesektionen: medlemsmöte tisdagen den 7 september kl. 19.00, Folkets Hus i Norrälje.

Uppsalasektionen: medlemsmöte

torsdagen den 9 september kl. 17.00, Byggnads kontor, Portalgatan 32 i Uppsala.

Avd 29, Bygg 29:an Värmland

Posthornsgatan 8, Karlstad
Tfn 054-87 58 00, 054-83 47 42, bygg29an@byggnads.se

Säfflesektionen: medlemsmöte torsdagen den 9 september kl. 18.30, Fackens Hus.

Torsbysektionen: medlemsmöte torsdagen den 26 augusti kl. 18.00, ABF-lokalen.

Hagforssektionen: medlemsmöte torsdagen den 26 augusti kl. 17.00, LO-lokalen.

Karlstadsektionen: medlemsmöte torsdagen den 26 augusti kl. 17.00, Bygg 29:an.

Sunnesektionen: medlemsmöte torsdagen den 26 augusti kl. 19.00, LO-lokalen.

Representantskap Bygg 29:an: torsdagen den 2 september (extra) kl. 18.00, Karlstad.

Avd 30, Byggnads Dalarna

Wallingatan 15, Borlänge
Tfn 0243-678 75, 0243-824 88, dalarna@byggnads.se

Avestasektionen: sektionsmöte onsdagen den 8 september kl. 19.00, Metallhuset, Avesta.

Borlängesektionen: sektionsmöte tisdagen den 7 september kl. 17.00, Wallingatan 15, Borlänge.

Falunsektionen: sektionsmöte tisdagen den 7 september kl. 17.00, Falu Folkets Hus.

Gagnefsektionen: sektionsmöte torsdagen den 9 september kl. 19.00, Lindberghshallen, Djurås.

Leksandsektionen: sektionsmöte måndagen den 13 september kl. 19.00, Hotell Moskogen, Leksand.

Ludvikasektionen: sektionsmöte tisdagen den 7 september kl. 18.30, Folkets Hus, Ludvika.

Malungsektionen: sektionsmöte torsdagen den 9 september kl. 18.15, Folkets Hus, Malung.

Morasektionen: sektionsmöte tisdagen den 14 september kl. 18.30, Hotell Mora-Parken.

Rättviksektionen: sektionsmöte torsdagen den 9 september kl. 18.30, Classic Car Center.

Smedjebackensektionen: sektionsmöte torsdagen den 2 september kl. 19.00, Fritidsgården, Morgårdshammar.

Sätersektionen: sektionsmöte torsdagen den 16 september kl. 18.30, LO-lokalen, Säter.

Vansbrosektionen: sektionsmöte torsdagen den 2 september kl. 18.00, Skogsarbetarebyn, Snöån.

Älvdalensektionen: sektionsmöte torsdagen den 16 september kl. 19.00, Hotell Älvdalen.

Orsasektionen: sektionsmöte torsdagen den 9 september kl. 19.00, Orsa Hotell.

Avd 32, Byggnads Piteå-Skellefteå

Olof Palmes gata 2, Piteå
Tfn 0911-787 30, fax 0911-787 39, pitea@byggnads.se

Arjeplogsektionen: möte torsdagen den 26 augusti kl. 17.00. ABF-lokalen (spångarna).

Älvsbysektionen: möte tisdagen den 31 augusti kl. 19.00, Forum.

Avd 35, Byggnads Linköping

Majgatan 2, Linköping
Tfn 013-37 44 00, fax 013-12 25 13, linkoping@byggnads.se

Avdelningen: Familjedag i Motala Folkets Park, lördagen den 28 augusti kl. 11.00. Kom och upplev en härlig dag med både uppträdanden och aktiviteter för hela familjen. Vi börjar kl. 11.00 och håller på till 16.00.

Mjölbysektionen: medlemsmöte onsdagen den 15 september kl. 18.00 i sektionslokalen Axel Träffs Gata, Mjölby.

Linköpings- och Åtvidabergssektionerna: sektionsmöte onsdagen den 15 september kl. 17.00. Lokal: avdelningens lokaler Majgatan 2, Linköping.

Vill du annonsera om möten och aktiviteter?

Mejla: asa.kemkes@byggnads.se

SISTA ORDET

RÖSTA I ÖDESVALET

NU ÄR DET DRYGT FYRA veckor kvar till riksdagsvalet. Jag överdriver inte när jag kallar det ett ödesval. Under fyra år har vi haft en regering som på punkt efter punkt har gjort allt för att försämra välfärden. Nu har vi chansen att förändra den förda politiken.

Inom byggsektorn är det ingen nyhet att många utländska byggnadsarbetare blir utnyttjade med låga löner och dåliga villkor. Nyligen presenterade LO en rapport om hur staten upphandlar infrastruktursatsningar. Det visar sig att flera av de utländska bolag som vunnit upphandlingarna konkurrerar med att utnyttja sin arbetskraft genom lönekonkurrens.

VI ÄR PÅ VÄG att få en situation på arbetsmarknaden där löntagare ställs mot löntagare och det är precis det som fackföreningsrörelsen en gång i tiden bildades för att undvika. Marknadskrafterna gör nu allt för att pressa tillbaka löntagarna och arbetsgivarna får allt mer makt.

För att stoppa denna utveckling är det oerhört viktigt att vi får en regering som vågar se denna problematik och som lovar att göra något. Vi har fått tydliga löften från socialdemokraterna om att de kommer att riva upp Lex Laval och underlätta för fackföreningarna att

“Får vi får en rödgrön majoritet i valet finns förutsättningarna att få en politik som tar hänsyn till den verklighet som Byggnads medlemmar lever i.”

kunna kontrollera så att vi får bra villkor på hela arbetsmarknaden.

DEN FACKLIG POLITISKA samverkan är en grundbult för att få en politik som gynnar Byggnads medlemmar och löntagarna i allmänhet. Det är bara ett se på den hittills förda borgerliga politiken för att konstatera att regeringen inte har lyssnat på fackföreningsrörelsen. Får vi får en rödgrön majoritet i valet finns förutsättningarna att få en politik som tar hänsyn till den verklighet som Byggnads medlemmar lever i.

TYVÄRR ÄR DET så att många av dem som egentligen vill se en annan politik låter bli att gå och rösta. Många tänker att det inte är någon idé att just jag går iväg till vallokalen. Detta är ett farligt sätt att tänka och gynnar bara våra politiska motståndare. Opinionssiffrorna visar att

det är oerhört jämt mellan blocken och just din röst kan vara helt avgörande.

DET ÄR PÅ ARBETSPLATSERNA som valet avgörs. Samtalet på rasten är ett bra tillfälle att prata politik och berätta om skillnaden mellan partierna och uppmana din arbetskamrat att gå och rösta. Vi har alla ett stort ansvar att använda vår demokratiska möjlighet att rösta och om du inte kan vänta så passa på att förhandsrösta from 1 september.

HANS TILLY
förbundsordförande

TELEFON 08-728 48 10
MOBIL 070-552 67 40
E-POST hans.tilly
@byggnads.se

TILLY TYCKER TILL ...

...OM JÄMLIKHET

Varför ska en byggnadsarbetare betala 425 kr/mån i a-kasseavgift, när en arkitekt bara betalar 90 kr/tim?

...OM BÄRPLOCKARE

Ännu en gång blir utsatta människor lurade till Sverige med löften om jobb och lön. Man upphör aldrig att förvånas hur samvetslösa vissa arbetsgivare är.

...OM BOSTADSPOLITIK

Den bästa medicinen för att få igång hjulen är att börja bygga bostäder. Det behövs 45 000 nya bostäder per år och det skapar många arbetstillfällen.

Posttidning B

Postens returadress

Byggnadsarbetaren
106 32 Stockholm

Adressändring för medlem i Byggnads

Kontakta förbundets
lokala avdelning

Övriga adressändringar

EDB Kundtjänst
171 79 Solna
Tel: 010-588 48 08
Fax: 010-588 78 40
E-post: prenumeration@edb.com

Bygget av Citybanan, juli 2010

KAMPEN FÖR JOBBEN BÖRJAR HÄR

”Jag är övertygad om att vi behöver fler arbetade timmar i Sverige – inte färre. Därför vill vi investera i höghastighetståg, infrastruktur och gröna jobb. Det skapar bättre möjligheter för människor att pendla till de jobb som växer fram i regionerna och gör att arbetsmarknaden fungerar bättre. Det vidgar också marknaderna för företagen. Våra investeringar i infrastruktur och klimatomställning ger 10 000–15 000 jobb på kort sikt – och fler jobb på längre sikt.”

Läs mer om Mona Sahlins vision för Sverige i hennes bok *Möjligheternas land*, socialdemokraterna.se

